

ANALIZA TEMELJNIH FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA: STUDIJA SLUČAJA KRAŠ D.D.

Roguljić, Monika

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:824574>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-14**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

**ANALIZA TEMELJNIH FINANCIJSKIH
IZVJEŠTAJA: STUDIJA SLUČAJA KRAŠ D.D.**

Mentor: izv.prof.dr.sc. Silvia Golem

Student: Monika Roguljić

Split, rujan, 2019.

Sadržaj:

1. UVOD.....	1
2. SADRŽAJ I STRUKTURA TEMELJNIH FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA.....	2
2.1. Vrste temeljnih financijskih izvještaja	5
2.1.1. Bilanca.....	6
2.1.2. Račun dobitka i gubitka.....	7
2.1.3. Izvještaj o novčanom toku.....	9
2.1.4. Bilješke uz financijska izvješća.....	12
2.1.5. Izvješće o promjeni glavnice.....	12
3. POKAZATELJI POSLOVANJA PODUZEĆA	14
3.1. Pokazatelji likvidnosti	15
3.1.1. Tekući pokazatelj – pokazatelj tekuće likvidnosti.....	16
3.1.2. Brzi pokazatelj – pokazatelj ubrzane likvidnosti.....	16
3.1.3. Pokazatelj trenutne likvidnosti	17
3.1.4. Pokazatelj financijske stabilnosti	17
3.2. Pokazatelji aktivnosti	18
3.2.1. Trajanje naplate potraživanja u danima.....	19
3.2.2. Koeficijent obrta ukupne imovine	19
3.2.3. Koeficijent obrta kratkotrajne imovine.....	19
3.2.4. Koeficijent obrta potraživanja	20
3.3. Pokazatelji menadžmenta duga (zaduženosti).....	20
3.3.1. Koeficijent zaduženosti	22
3.3.2. Koeficijent vlastitog financiranja	22
3.3.3. Koeficijent financiranja	22
3.3.4. Pokriće troškova kamata.....	23
3.3.5. Faktor zaduženosti.....	23
3.3.6. Stupanj pokrića I i II.....	23
3.4. Pokazatelji profitabilnosti.....	24
3.4.1. Bruto profitna marža.....	25
3.4.2. Neto profitna marža.....	25
3.4.3. Povrat na ukupnu imovinu (ROA)	26
3.4.4. Povrat na vlastiti kapital (dioničku glavnice).....	26
3.5. Pokazatelji ekonomičnosti.....	26
3.5.1. Ekonomičnost ukupnog poslovanja.....	27

3.5.2.	Ekonomičnost poslovanja (prodaje)	27
3.5.3.	Ekonomičnost financiranja	28
3.5.4.	Ekonomičnost izvanrednih aktivnosti	28
3.6.	Pokazatelji investiranja.....	28
3.6.1.	Dobit po dionici.....	29
3.6.2.	Dividenda po dionici (DPS)	30
3.6.3.	Odnos isplate dividendi (DPR).....	30
3.6.4.	Odnos cijene i dobiti po dionici (P/E)	30
3.6.5.	Ukupna rentabilnost dionice.....	31
3.6.6.	Dividendna rentabilnost dionice.....	31
4.	OSNOVNE INFORMACIJE O ANALIZIRANOM PODUZEĆU	32
4.1.	Misija Kraša	34
4.2.	Vizija Kraša.....	34
4.3.	Ustroj i upravljačka struktura	34
5.	ANALIZA USPJEŠNOSTI POSLOVANJA PRIMJENOM POKAZATELJA NA PRIMJERU KRAŠ D.D.....	36
5.1.	Pokazatelji likvidnosti	40
5.2.	Pokazatelji aktivnosti	41
5.3.	Pokazatelji zaduženosti	43
5.4.	Pokazatelji profitabilnosti.....	45
5.5.	Pokazatelji ekonomičnosti.....	46
5.6.	Pokazatelji investiranja.....	47
6.	ZAKLJUČAK	49
	LITERATURA.....	51
	POPIS TABLICA.....	53
	POPIS GRAFOVA.....	53
	POPIS SLIKA.....	53
	PRILOZI.....	54
	SAŽETAK.....	66
	SUMMARY.....	66

1. UVOD

Da bi poduzeće moglo uspješno planirati buduće aktivnosti, analiza poslovanja prethodnih poslovnih godina od iznimne je važnosti. Za dobivanje zaokružene slike financijskog stanja i uspješnosti nekog poduzeća potrebne su informacije sadržane u financijskim izvještajima. Analiza rezultata poslovanja poslovnih godina na temelju financijskih izvještaja provodi se pomoću financijskih pokazatelja. Vrijednosti dobivenih pokazatelja same za sebe ne govore puno i nisu dovoljne za donošenje kvalificiranih ocjena o tekućoj poziciji i prosperitetu kompanije, stoga da bi mogli donijeti objektiviziranu ocjenu potrebno ih je usporediti s određenim standardnim veličinama. Cilj financijskog izvještavanja je informiranje zainteresiranih korisnika o financijskom položaju poduzeća i uspješnosti poslovanja istog. Podaci dobiveni analizom relevantni su različitim korisnicima poput dioničara, vjerovnika, potencijalnih investitora, financijskih analitičara, brokera, gospodarske (obrtničke) komore i udruge poslodavaca, porezne vlasti, sindikalne organizacije, vladinih tijela i tijela organa lokalne uprave. Valja naglasiti kako dobri poslovni rezultati ostvareni u proteklim razdobljima ne moraju značiti da će poduzeće takav trend nastaviti i u budućnosti, kao ni da će poduzeća s nešto lošijim rezultatima nastaviti s lošim poslovanjem.

Rad će biti podijeljen na šest poglavlja. Nakon uvodnog dijela koji sadržava podatke o temi i problematici koja se obrađuje prelazi se na dio rada u kojem će se istaknuti važnost financijskih izvještaja kao glavnih izvora informacija o poslovanju tvrtke te će se definirati sva financijska izvješća (bilanca, račun dobiti i gubitka, izvješće o novčanom toku, izvješće o promjeni glavnice i bilješke uz financijska izvješća). Treće poglavlje podrazumijeva analizu poslovanja poduzeća Kraš d.d. na temelju pokazatelja dostupnih putem financijskih izvještaja. Dakle, stavlja se naglasak na pokazatelje poslovanja poduzeća te se objašnjava način njihova izračuna i važnost primjene u poslovanju. Četvrto poglavlje pruža osnovne informacije o analiziranom poduzeću. Peto poglavlje odnosi se na empirijski dio rada te se u njemu provodi analiza poslovanja na primjeru odabranog poduzeća putem pokazatelja. Šesto poglavlje, odnosno zaključak, predstavlja svojevrstan osvrt na cijeli rad.

2. SADRŽAJ I STRUKTURA TEMELJNIH FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Habek (2004) opisuje analizu financijskih izvještaja kao proces primjene različitih analitičkih sredstava i tehnika pomoću kojih se podaci iz financijskih izvještaja pretvaraju u upotrebljive informacije relevantne za upravljanje. Financijska analiza zapravo je sinteza financijskih podataka s kojom se pokušavaju prepoznati ekonomski trendovi, odrediti financijske politike i usmjerenja, izraditi financijski planovi za budućnost te identificirati potencijalni projekti i investicije. Financijske informacije predstavljaju rezultat poslovanja tvrtke izražen u novcu. Kao izvori financijskih informacija mogu se koristiti:

- financijska izvješća, kako ona pripremljena za dioničare, tako i ona pripremljena za porezne svrhe;
- publikacije analitičara vrijednosnica i izvješća brokerskih kuća za tvrtku i industriju;
- interna izvješća pripremljena za potrebe menadžmenta;
- tržišni podaci.

U turbulentnoj, promjenjivoj i neizvjesnoj okolini teško je upravljati poslovanjem poduzeća. To je osobito izraženo u uvjetima u kojima je za poslovanje poduzeća zainteresiran niz interesnih skupina počevši od vlasnika, kreditora, dobavljača, zaposlenika, kupaca. Njihovi interesi i ciljevi ponekad su na prvi pogled međusobno konfliktni. Bez obzira o kojim se ciljevima ili interesnim skupinama radilo, u procesu poslovnog odlučivanja neophodne su informacije jer je kvalitetna informacijska podloga pojedine interesne skupine osnova za donošenje kvalitetnih poslovnih odluka. Zbog toga je jako važno provoditi analizu financijskih izvještaja pomoću koje će se informacije iz financijskih izvještaja transformirati u informacije relevantne za proces poslovnog odlučivanja i upravljanja. (Žager et al., 2008)

Ivanković (1997) je istaknuo kako su kvalitativna obilježja koja informacije iz financijskih izvještaja čine upotrebljivim za njihove korisnike:

- razumljivost;
- važnost;
- pouzdanost;
- usporedivost.

Razumljivost nalaže da informacije iz financijskih izvještaja moraju biti razumljive njihovim korisnicima za koje se s druge strane pretpostavlja da posjeduju dovoljno znanja o poslovnim i ekonomskim aktivnostima i računovodstvu te da s dostatnom pozornošću takve informacije žele proučiti.

Važnost nalaže da informacije moraju biti dovoljno značajne njihovim korisnicima pri donošenju odluka, a značajne su i važne ako utječu na poslovne odluke korisnika pomažući im da procijene prošle, sadašnje ili buduće događaje odnosno da potvrde ili isprave svoje prošle procjene.

Pouzdanost pretpostavlja da je informacije neutralna, nepristrana, objektivna, da vjerodostojno odražava ono o čemu govori i da ne sadrži značajnije pogreške.

Usporedivost kao obilježje informacije podrazumijeva da informacija izlaže podatke, činjenice i obavijesti usporedive i mjerljive sa sličnim podacima i činjenicama u tom poduzeću, izvan poduzeća ili u širem okruženju.

Među korisnicima financijskih izvještaja nalaze se sadašnji i potencijalni ulagači odnosno investitori, zaposlenici, dobavljači i ostali vjerovnici, kupci, vlade i njihove agencije te javnost. Isti koriste financijske izvještaje s ciljem zadovoljavanja različitih potreba za informacijama.

- Ulagачi rizičnog kapitala i njihovi savjetnici zabrinuti su zbog rizika koji mu je svojstven te povrata od tih ulaganja. Financijske informacije su im potrebne kako bi procijenili sadašnju i buduću financijsku snagu poduzeća, a samim time i sigurnost svojeg ulaganja. Dioničari su također zainteresirani za informaciju koja im omogućuje procijeniti sposobnost poduzeća da isplati dividende.
- Zaposlenici i njihove predstavničke grupe zainteresirani su za informaciju koja im omogućuje procjenu sposobnosti poduzeća da osigura nagrađivanje, mirovinska prava i mogućnost zapošljavanja.
- Zajmodavce interesiraju informacije koje im omogućuju da utvrde hoće li njihovi zajmovi i kamate koje idu iz njih biti pravodobno plaćeni.
- Dobavljači i ostali vjerovnici zainteresirani su za informacije koje im olakšavaju odrediti hoće li iznosi koji im se duguju biti pravodobno plaćeni. Vjerovnici su zainteresirani za poslovanje subjekta na kraće razdoblje nego zajmodavci, osim ako su ovisni o nastavku poslovanja subjekta kao svojeg glavnog kupca.

- Kupci su fokusirani na informacije o nastavku poslovanja poduzeća, posebno kad imaju dugoročne poslovne odnose s njima ili su ovisni o tom poduzeću.
- Vlade i njihove agencije zainteresirani su za alokaciju resursa i stoga za aktivnost poduzeća. Oni također zahtijevaju informacije u svrhu reguliranja aktivnosti poduzeća, određivanja poreznih politika te kao osnovicu za statistiku nacionalnog dohotka i sličnih statistika.
- Poduzeća utječu na pojedince u javnosti na različite načine. Poduzeća, primjerice, mogu značajno pridonijeti lokalnoj privredi na mnogo načina, uključujući zapošljavanje većeg broja ljudi te brigu nad lokalnim opskrbljivačima. Financijski izvještaji mogu pomoći javnosti pružajući joj informacije o trendovima i novijim dostignućima u prosperitetu subjekta te o rasponu njegovih aktivnosti (Narodne Novine, 2006).

Kako se analize poslovanja najčešće temelje na podacima iz financijskih izvještaja, važno je razumjeti njihove odlike, obuhvat i ograničenja prije nego se donesu odluke i prosudbe. Financijski izvještaji koji su pripremljeni u skladu s općeprihvaćenim računovodstvenim načelima, odražavaju učinke prošlih i tekućih upravljačkih odluka. No, oni istodobno sadrže i djelomični stupanj dvosmislenosti jer su sastavljeni prema pravilima financijskog računovodstva, koja trebaju omogućiti dosljedno i fer prikazivanje svake poslovne transakcije uz primjenu načela povijesnog troška u vrijeme nastanka transakcije i načela sučeljavanja i rasporeda prihoda te troškova prema nastanku događaja. Sama priroda tih pravila omogućuje različite interpretacije dobivenih rezultata, a posebno samog ekonomskog učinka (Helfert, 1997).

2.1. Vrste temeljnih financijskih izvještaja

Temeljna financijska izvješća u Republici Hrvatskoj prema Zakonu o računovodstvu su:

- bilanca;
- račun dobitka i gubitka;
- izvješća o novčanom toku;
- bilješke uz financijska izvješća i
- izvješće o promjeni glavnice.

Zakonom o računovodstvu uređeni su kriteriji veličine poduzetnika. Poduzetnici se po kriteriju veličine dijele na mikro, male, srednje i velike. Kriteriji za promjenu veličine poduzetnika uzimaju u obzir pokazatelje utvrđene na zadnji dan poslovne godine koja prethodi poslovnoj godini za koju se sastavljaju financijski izvještaji. Kada je riječ o klasifikaciji poduzetnika prema veličini, a koji su sudjelovali u statusnim promjenama ili novoosnovanim poduzetnicima, za određivanje veličine uzimaju se u obzir pokazatelji za razdoblje od dana osnivanja, odnosno datuma statusne promjene do kraja njihove prve poslovne godine odnosno na zadnji dan tog razdoblja.

Kriteriji za klasifikaciju poduzetnika prema Zakonu o računovodstvu (NN, br.78/15.,134/15. i 120/16.) su:

- iznos ukupne aktive;
- iznos prihoda;
- prosječan broj radnika tijekom poslovne godine.

Mikro poduzetnici su oni koji ne prelaze granične pokazatelje u dva od sljedeća tri uvjeta:

- ukupna aktiva: 2.600.000,00 kuna
- prihod: 5.200.000,00 kuna
- prosječan broj radnika tijekom poslovne godine: 10 radnika

Mali poduzetnici su oni koji nisu mikro poduzetnici i ne prelaze granične pokazatelje u dva od sljedeća tri uvjeta:

- ukupna aktiva: 30.000.000,00 kuna
- prihod: 60.000.000,00 kuna
- prosječan broj radnika tijekom poslovne godine: 50 radnika

Srednji poduzetnici su oni koji nisu ni mikro ni mali poduzetnici i ne prelaze granične pokazatelje u dva od sljedeća tri uvjeta:

- ukupna aktiva: 150.000.000,00 kuna
- prihod: 300.000.000,00 kuna
- prosječan broj radnika tijekom poslovne godine: 250 radnika

Velikim poduzetnicima smatraju se oni koji prelaze dva od tri pokazatelja prema kriterijima koji se primjenjuju za srednje poduzetnike.

Iznimno od primjene Članka 19. Zakona o računovodstvu, mali i mikro poduzetnici dužni su sastavljati bilancu, račun dobiti i gubitka i bilješke uz financijske izvještaje

2.1.1. Bilanca

Dečman (2012) definira bilancu kao temeljni financijski izvještaj koji prikazuje stanje imovine, kapitala i obveza na određeni datum. Svako poduzeće priprema bilancu na kraju poslovne godine, a ona se većinom poklapa s kalendarskom godinom. Bilanca se sastoji od dva dijela; imovine kojom poduzeće raspolaže (aktiva) i izvora imovine (pasiva). Bitno je naglasiti kako u bilanci uvijek mora postojati ravnoteža, koja se odnosi na imovinu i njene izvore jer prema temeljnoj računovodstvenoj jednakosti imovina uvijek mora biti proporcionalna svojim izvorima. Datum bilance je važan jer se financijski položaj poduzeća može brzo promijeniti (Meigs i Meigs, 1999). Imovina tvrtke prikazana je u bilanci prema ročnosti tj. kao kratkotrajna imovina (bruto radni kapital, kratkotrajna imovina) te kao dugotrajna, stalna imovina.

Kratkotrajna imovina sastoji se od gotovine, zaliha, potraživanja iz poslovanja i financijskih plasmana. Iznos raspoložive gotovine prikazan je u bilanci kao gotovinski saldo, a uključuje sredstva raspoloživa na depozitima po viđenju, deviznim računima, sredstva iz blagajne, te gotovinske supstitute – likvidne vrijednosnice s rokom dospijeca do 3 mjeseca. Gotovinski saldo dobije se korigiranjem gotovinskog salda iz početne bilance za veličinu gotovinskog tijeka ostvarenog u razdoblju za koji se sastavlja bilanca. Tijek gotovine iz poslovanja predstavlja iznos neto dobitka nakon isplate dividendi, uvećan za amortizacijski trošak. Amortizacija je negotovinski trošak, što znači da dovodi do nižeg oporezivog dobitka pa tako i poreza i gotovinskog odljeva na ime poreza. Stoga amortizacija uvećava tijek gotovine i može se privremeno raspolagati njome.

Dugotrajna imovina prikazuje se kao bruto imovina umanjena za obračunatu kumulativnu amortizaciju. U dugotrajnoj imovini prikazuje se i imovina koja je uzeta na korištenje financijskim leasingom.

U pasivi bilance prikazana su potraživanja prema imovini tvrtke i to:

1. obveze, odnosno novac koji se duguje vjerovnicima te
2. vlasnički kapital, dionička glavnica ili neto vrijednost tvrtke koja predstavlja razliku između ukupne imovine i obveza poduzeća.

Obveze se u bilanci prikazuju kao kratkoročne i dugoročne pri čemu su dugoročne obveze uvećane za obveze koje proizlaze iz financijskog leasinga (Vidučić et al., 2015).

2.1.2. Račun dobitka i gubitka

Račun dobitka i gubitka prikaz je prihoda, rashoda i financijskog rezultata u određenom vremenskom razdoblju. Jedan je od glavnih financijskih izvještaja na temelju kojeg menadžment kontrolira poslovanje i donosi svakodnevne poslovne odluke. Prema MSFI naziva se i izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti. Račun dobiti i gubitka daje odgovore na pitanja; koliko je društvo bilo profitabilno tijekom razdoblja, koliki je prihod ostvaren, koliki je udio troškova osoblja u prihodu, koliko je povećana ili smanjena prodaja u odnosu na prethodnu godinu itd. Analizom računa dobiti i gubitka, odnosno usporedbom ostvarenog s planiranim ili konkurencijom može se doći do vrijednih spoznaja na osnovu kojih se onda mogu donositi i odgovarajuće poslovne odluke.

Prema ZOR-u prihodi se dijele na:

- poslovne prihode;
- prihode od financiranja i
- izvanredne prihode.

Prihodi nastaju kao posljedica povećanja imovine ili smanjenja obveza, i to onog dijela koji će poslije utjecati na promjene u visini (povećanju) kapitala. Do povećanja imovine ili smanjenja obveza dolazi iz raznih razloga. Najčešći prihodi vezani su uz realizaciju poslovnih učinaka, tj. proizvoda i usluga. Ovisno o tome nastaju li redovito u poslovanju ili se javljaju samo povremeno prihodi se dijele na redovne i izvanredne. Redovni prihodi ostvaruju se prodajom proizvoda, odnosno njihovom realizacijom na tržištu. Redovni prihodi mogu nastati i prodajom trgovačke robe ili pružanjem usluga, ovisno o tome koja je priroda poslovanja nekog poslovnog subjekta. To su zapravo poslovni prihodi koji se najčešće pojavljuju, gotovo svakodnevno i u strukturi prihoda čine najznačajniji dio. Sam iznos prihoda jednak je prodajnoj vrijednosti realiziranih proizvoda, robe ili pruženih usluga (bez PDV-a).

Financijski prihodi također ulaze u skupinu redovnih prihoda, a rezultat su ulaganja viška raspoloživih novčanih sredstava. Višak novca poduzeće može uložiti u dionice, obveznice itd. ili može jednostavno posuditi novac onome kome je trenutno potreban. U svakom slučaju stječe pravo na određenu naknadu, kao što je dividenda ili kao što su kamate. Takvi oblici naknada predstavljaju financijski prihod. Pored tih naknada u financijske prihode ulaze i pozitivne tečajne razlike.

Izvanredni odnosno ostali prihodi su prihodi koji se ne pojavljuju redovito, pa se stoga ne mogu ni planirati ni predvidjeti. Najčešći izvanredni prihodi javljaju se prilikom prodaje dugotrajne imovine, prodaje sirovina, inventurnih viškova, otpisa obveza kao i kod svih drugih izvanrednih oblika povećanja imovine ili smanjenja obveza (Žager et al., 2008).

Rashodi se dijele na:

- poslovne rashode;
- financijske rashode i
- izvanredne rashode;

pri čemu prve dvije vrste rashoda čine rashode iz redovitog poslovanja.

Rashodi čine negativnu komponentu financijskog rezultata. Nastaju kao posljedica trošenja, odnosno smanjenja imovine ili povećanja obveza. U odnosu na prihode, oni utječu na smanjenje glavnice ili kapitala poduzeća. U vrijednost rashoda uključuje se vrijednost utrošaka (sirovine, materijali, strojevi, energija, ljudski rad itd.) koji su bili potrebni za stvaranje poslovnih učinaka (gotovih proizvoda).

Poslovni rashodi nastaju kao posljedica obavljanja glavne djelatnosti poduzeća. Analogno poslovnim prihodima pojavljuju se redovito, a čine ih troškovi sadržani u prodanim proizvodima te ostali troškovi razdoblja, nabavna vrijednost prodane robe i tome slično. Struktura poslovnih rashoda ovisi o vrsti djelatnosti kojom se poduzeće bavi i o metodi obračuna troškova.

Financijski rashodi ili rashodi financiranja nastaju uglavnom kao posljedica korištenja tuđih novčanih sredstava. Kao najčešći rashodi pojavljuju se kamate koje poduzeće mora dati kao naknadu za korištena tuđa sredstva, negativne tečajne razlike, korekcije vrijednosti (smanjenje) financijskih plasmana i tome slično.

U izvanredne odnosno ostale rashode ubrajaju se rashodi koji ne nastaju redovito u poslovanju, teško se predviđaju, al ipak kao posljedicu imaju smanjenje vrijednosti imovine ili povećanje obveza. Najčešći izvanredni rashodi vezani su uz razne oblike otuđenja imovine, kazne, štete, korekcije rashoda iz prethodnih godina itd. (Žager et al., 2008).

2.1.3. Izvještaj o novčanom toku

Izvještaj o novčanom toku daje informacije o izvorima i upotrebi gotovog novca tijekom izvještajnog razdoblja te predstavlja temelje za planiranje budućih gotovinskih tijekova i potreba za financiranjem (Matić et al., 2009). U ekonomskom smislu, novac je vrlo važna kategorija i čimbenik u poslovanju svakog poduzeća. S obzirom da zadatak menadžera nije samo ostvariti profitabilno poslovanje koje će rezultirati neto dobitkom i rastom bogatstva dioničara, ne čudi zanimanje vlasnika poduzeća i ostalih korisnika za informacije o tome odakle sve u poduzeće dolazi novac te u koje se svrhe on troši. Kako bi analizirali tijekom prošlog razdoblja i planirali buduće, potrebno je koristiti izvještaj o novčanom toku koji pruža informacije o izvorima i upotrebi gotovine tijekom izvještajnog razdoblja, ali isto tako

predstavlja i bazu za planiranje budućih gotovinskih tijekova i potreba za financiranjem. Dakle, ovaj izvještaj bi trebao svojim korisnicima ukazati na sposobnost poduzeća da generira pozitivne tokove novca, ispunji svoje financijske obveze i isplati dividende, upozoriti na buduće potrebe poduzeća za vanjskim financiranjem, razlučiti neto prihode i neto novčane tokove operativnih aktivnosti te istaknuti učinke novčanih i nenovčanih investicijskih i financijskih djelatnosti poduzeća (Ivanković, 1997). Izvještaj o novčanom toku prikazuje se u nekoliko segmenata s ciljem osiguravanja što kvalitetnije informacijske podloge.

U izvještaju se tijekovi klasificiraju prema aktivnostima, i to na tijekove od:

- poslovne aktivnosti;
- investicijske aktivnosti;
- financijske aktivnosti.

Poslovne aktivnosti spadaju u glavne aktivnosti poduzeća koje stvaraju prihod, vezane su za tekuće poslovanje tvrtke i račune bilance koji se odnose na kratkotrajnu imovinu i kratkoročne obveze, te amortizaciju. To su najznačajnije aktivnosti društva jer proizlaze iz njegove osnovne djelatnosti, kao što su proizvodnja dobara, trgovina ili pružanje usluga, a istodobno osiguravaju novčana sredstva za održavanje i unaprjeđenje poslovanja. Svota novčanih tokova koji su rezultat poslovnih aktivnosti ključni je pokazatelj razmjera u kojemu je poslovanje subjekta stvorilo dostatne novčane tokove za otplatu zajmova, održavanje poslovne sposobnosti subjekta, plaćanje dividendi odnosno isplate udjela u dobitku te ostvarivanje novih ulaganja bez upotrebe vanjskih izvora financiranja. S obzirom na to da su novčani tokovi od poslovnih aktivnosti nastali prvenstveno kao rezultat glavnih prihodovno-proizvodnih djelatnosti društva, oni najvećim dijelom nastaju u okviru transakcija i drugih poslovnih događaja koji se uzimaju u obzir pri utvrđivanju financijskog rezultata društva (Vuk, 2019).

Investicijske aktivnosti ili ulagačke aktivnosti poduzetnika rezultat su investiranja i dezinvestiranja u realnu imovinu, te dugoročnog investiranja i dezinvestiranja u financijsku imovinu (Vidučić, 2012). Dakle, vezane su uz promjene na dugotrajnoj imovini koja se sastoji od četiri osnovne podskupine, a to su:

- nematerijalna imovina;
- materijalna imovina;

- financijska imovina;
- potraživanja s rokom dospjeća duljim od jedne godine.

Kao primici i izdaci novca na osnovi investicijskih aktivnosti mogu se pojaviti:

- novčani primici od prodaje nekretnina, opreme, postrojenja i druge materijalne i nematerijalne imovine;
- novčani primici od povrata danih kredita drugima;
- novčani primici od prodaje dionica, obveznica drugih poduzeća;
- novčani izdaci za nabavu nekretnina, opreme i druge materijalne i nematerijalne imovine;
- novčani izdaci na osnovi kredita danih drugima;
- novčani izdaci za kupovinu dionica ili obveznica drugih subjekata itd. (Žager et al.,2008)

Financijske aktivnosti rezultat su prikupljanja novca za tekuće poslovanje i investiranje tvrtke, te servisiranja pritom preuzetih obveza. Dakle, podrazumijevaju sve aktivnosti poduzetnika čija je posljedica promjena strukture i sastava kapitala te njegova zaduživanja. Odvojeno objavljivanje novčanih tokova nastalih kao posljedica financijskih aktivnosti bitno je jer koristi onima koji osiguravaju kapital poduzetniku kako bi predvidjeli očekivane buduće novčane tokove te stoga i mogućnost povrata primljenih sredstava.

Prema Žager et al. (2008) kao najčešće transakcije na osnovi financijskih aktivnosti javljaju se:

- novčani primici od emisije dionica;
- novčani primici od emisije obveznica i drugih vrijednosnih papira;
- novčani primici od primljenih kredita;
- novčani izdaci za otkup vlastitih dionica;
- novčani izdaci za dividende, kamate i sl.;
- novčani izdaci na osnovi otplate kredita itd..

2.1.4. Bilješke uz financijska izvješća

Za ostvarivanje određenih poslovnih ciljeva koji zahtijevaju suptilniju financijsku analizu, poželjno je, uz financijske izvještaje poduzeća, sastavljati i određene financijske bilješke te dodatne tablice koje moraju biti zasnovane ili izvedene na bilanci i za koje se očekuje da se čitaju s bilancom, računom dobitka ili gubitka i s izvještajem o promjenama u financijskom položaju (Ivanković, 1997). Bilješke uz financijska izvješća predstavljaju detaljniju dopunu i razradu podataka iz bilance, računa dobiti i gubitka i izvješća o novčanom tijeku. Dakle, one dodatno pojašnjavaju strukturu, vrijednost i obilježja nekih pozicija u tim izvještajima. Tako, primjerice, u bilješkama trebaju biti prikazane metode procjene bilančnih pozicija, eventualna odstupanja od postavljenih metoda s razlozima odstupanja i kvantifikacijom učinaka tih odstupanja. Osim toga, u bilješkama se, primjerice, može prikazati pregled obaveza s rokom dospijeca duljim od pet godina, prosječan broj zaposlenih, broj i nominalna vrijednost izdanih dionica po vrstama i čitav niz različitih korisnih informacija (Žager et al., 2008). Najkraće rečeno, bilješke obuhvaćaju dvije osnovne grupe bilješki i to one koje objašnjavaju računovodstvene politike koje su primijenjene u izradi izvješća i ostale podatke koji su važni za razumijevanje izvješća. Direktor odnosno predsjednik upravnog odbora, osoba je koja odlučuje o potpunosti, točnosti i razumljivosti bilješki kao i o podacima koji će biti prezentirani u njima.

2.1.5. Izvješće o promjeni glavnice

Izvješće o promjeni vlasničke glavnice čini sastavni dio temeljnih financijskih izvještaja. Od 1999. godine postalo je obavezno izvješće u kojem su sadržani podaci o kapitalu i pričuvama kao i o isplaćenim dividendama koje se preuzimaju iz knjigovodstvenih stanja na posljednji dan obračunskog razdoblja. Svrha je izvješća o promjeni glavnice prikazati promjene neto vrijednosti tvrtke odnosno bogatstva dioničara pri čemu se u bilješci navodi uzrok rasta/pada glavnice (Vidučić, 2012).

Prema MRS-u 1 u ovom se izvještaju posebno moraju iskazati sljedeće pozicije:

- dobit ili gubitak razdoblja;
- sve stavke prihoda ili rashoda, dobitaka ili gubitaka koje prema zahtjevima drugih standarda treba direktno priznati u kapital te njihov ukupni iznos;

- učinak promjena računovodstvenih politika i ispravke temeljnih pogrešaka;
- dodatna ulaganja vlasnika i visina izglasanih dividendi;
- iznos zadržane dobiti (ili gubitka) na početku i na kraju razdoblja te promjene unutar tog razdoblja;
- usklađenje (promjene) svake druge pozicije kapitala, kao npr. premije na dionice i rezerve na početku i na kraju razdoblja uz posebno, pojedinačno prikazivanje takvih promjena (Žager et al., 2008)

Izvještaj o promjeni vlasničke glavnice prikazuje promjene kapitala nastale na svim dijelovima kapitala. Najznačajnija promjena u kapitalu proizlazi iz zadržane dobiti.

3. POKAZATELJI POSLOVANJA PODUZEĆA

Pokazatelj poslovanja je racionalni ili odnosni broj, što podrazumijeva da se jedna ekonomska veličina stavlja u odnos s drugom ekonomskom veličinom. Financijski pokazatelji, s obzirom na vremensku dimenziju, u osnovi se mogu podijeliti u dvije skupine. Jedna skupina financijskih pokazatelja obuhvaća razmatranje poslovanja poduzeća unutar određenog vremenskog razmaka (najčešće je to godina dana) i temelji se na podacima iz izvještaja o dobiti (računa dobiti i gubitka), dok se druga skupina financijskih pokazatelja odnosi na točno određeni trenutak koji se podudara s trenutkom sastavljanja bilance i govori o financijskom položaju poduzeća u tom trenutku. Pokazatelje obično promatramo kao nositelje informacija koje su potrebne za upravljanje poslovanjem i razvojem poduzeća. Važnost pojedinih vrsta pokazatelja ovisi o odlukama koje se žele donijeti. Primjerice ako se analiza provodi za bankara koji razmišlja o tome hoće li odobriti kratkoročni kredit nekom poduzeću, tada se naglasak stavlja na postojeću financijsku situaciju poduzeća i njegovu blisku budućnost tj. naglašava se značenje pokazatelja koji mjere likvidnost. S druge strane, sa stajališta dugoročnih investitora više se naglašava moć za stvaranje prihoda i efikasnost poslovanja nego likvidnost jer se zna da neprofitabilna poduzeća umanjuju vrijednost imovine i bez obzira na postojeću dobru likvidnost u budućnosti neće moći iz ostvarenog poslovnog rezultata podmiriti obveze dugoročnim investitorima. Vlasnici poduzeća odnosno dioničari zainteresirani su za dugoročnu profitabilnost i sigurnost, dok je menadžment poduzeća zainteresiran za sve aspekte financijske analize iz razloga što se mora osigurati i kratkoročna i dugoročna financijska stabilnost poduzeća (Žager et al.,2008).

Analiza putem pokazatelja jedna je od najčešće korištenih analiza financijskih izvješća te predstavlja prvu fazu financijske analize. Ovu analizu moguće je vršiti putem niza pokazatelja koji se svrstavaju u skupine na osnovu segmenta financijskog stanja/performance poslovanja koji poduzeća analiziraju. Prema Vidučić (2012) jedna od klasifikacija financijskih pokazatelja je klasifikacija po:

- pokazateljima likvidnosti;
- pokazateljima menadžmenta imovine (efikasnosti, aktivnosti);
- pokazateljima menadžmenta duga (zaduženosti);
- pokazateljima profitabilnosti (rentabilnosti);
- pokazateljima financijskih tržišta (tržišne vrijednosti).

3.1. Pokazatelji likvidnosti

Pokazatelji likvidnosti koriste se za procjenu sposobnosti tvrtke da udovolji kratkoročnim obvezama kratkotrajnom imovinom (gotovinom ili imovinom koja se može na kratak rok konvertirati u gotovinu). Dobavljači proizvoda i usluga poduzeću, kao i vjerovnici koji odobravaju poduzeću kratkoročne kredite zainteresirani su za procjenu sposobnosti tvrtke da udovolji obvezama koje dospijevaju na kratki rok (obveza s rokom dospijeća do godinu dana). Redovito podmirivanje tekućih obveza važno je kako ne bi došlo do zastoja u redovitim isporukama ključnih proizvodnih i poslovnih resursa od dobavljača te do neugodnih blokada novčanog računa u ključnim trenucima za poslovanje (Belak,1995). Za analizu ove sposobnosti najčešće se koriste:

- koeficijent trenutne likvidnosti;
- koeficijent tekuće likvidnosti;
- pokazatelj ubrzane likvidnosti i
- koeficijent financijske stabilnosti.

Tablica 1: Pokazatelji likvidnosti

Naziv pokazatelja	Brojnik	Nazivnik
Koeficijent trenutne likvidnosti	novac	kratkoročne obveze
Koeficijent ubrzane likvidnosti	novac + potraživanja	kratkoročne obveze
Koeficijent tekuće likvidnosti	kratkotrajna imovina	kratkoročne obveze
Koeficijent financijske stabilnosti	dugotrajna imovina	kapital + dugoročne obveze

Izvor: Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L., (2008)

3.1.1. Tekući pokazatelj – pokazatelj tekuće likvidnosti

Pokazatelj tekuće likvidnosti je najbolji pojedinačni indikator likvidnosti. Njegova vrijednost izračunava se stavljanjem u omjer kratkotrajne imovine (koja uključuje gotovinu, utržive vrijednosnice, potraživanja i zalihe) i kratkoročnih obveza.

$$\text{Koeficijent tekuće likvidnosti} = \frac{\text{Kratkotrajna imovina}}{\text{Kratkoročne obveze}}$$

Previsoka vrijednost pokazatelja ukazuje na slabo upravljanje kratkotrajnom imovinom, nekurente zalihe ili pak na slabo korištenje kratkoročnih kredita što za posljedicu ima negativan utjecaj na dugoročnu profitabilnost tvrtke. Silazan trend promatranog pokazatelja upozorenje je da kratkoročne obveze rastu i/ili se kratkotrajna imovina smanjuje ili pak da kratkoročne obveze rastu brže od kratkotrajne imovine. Niski pokazatelj sugerira na potrebu povećanja ulaganja u neki od oblika kratkotrajne imovine ili da neki od oblika kratkoročnih obveza treba reducirati (Vidučić, 2012). Idealna iskustvena vrijednost ovog pokazatelja je najmanje 2 (po nekima 1,5) kako tvrtka ne bi zapala u probleme nelikvidnosti. Ako poduzeće želi održavati tekuću likvidnost na normalnoj razini i izbjeći situaciju nepravodobnog plaćanja obveza, tada na raspolaganju mora imati, u pravilu, minimalno dvostruko više kratkotrajne imovine nego što ima kratkoročnih obveza (Žager et al., 2008)

3.1.2. Brzi pokazatelj – pokazatelj ubrzane likvidnosti

Pokazatelj ubrzane likvidnosti koristi se kada se želi procijeniti može li poduzeće udovoljiti svojim kratkoročnim obvezama upotrebom svoje najlikvidnije imovine. Dakle, na temelju informacija koje se dobivaju iz pokazatelja ubrzane likvidnosti može se zaključiti kolika je sposobnost poduzeća da u vrlo kratkom roku osigura određenu količinu novca. To je izuzetno važno u slučaju iznenadnih situacija koje se mogu pojaviti i koje se manifestiraju kao neodgodiva potreba za gotovinom. Vrijednost ovog pokazatelja izračunava se stavljanjem u omjer novca uvećanog za potraživanja s kratkoročnim obvezama.

$$\text{Koeficijent ubrzane likvidnosti} = \frac{\text{Novac} + \text{potraživanja}}{\text{Kratkoročne obveze}}$$

Idealna iskustvena vrijednost pokazatelja ubrzane likvidnosti iznosi minimalno 1, te se u tom slučaju zaključuje da je poduzeće sposobno podmiriti hitne potrebe za gotovinom. Visok pokazatelj ukazuje da je potrebno unaprijediti upravljanje gotovinom radi smanjenje suviška gotovine, pooštriti kreditnu politiku ili smanjiti kratkotrajnu u korist dugotrajne imovine (Vidučić, 2012)

3.1.3. Pokazatelj trenutne likvidnosti

Koeficijent trenutne likvidnosti ili pokazatelj novca, pokazuje sposobnost poduzeća za trenutačno podmirenje obveza odnosno pokazuje stupanj pokrivenosti postojećih kratkoročnih obveza raspoloživim gotovinskim sredstvima. Vrijednost ovog pokazatelja računa se kao odnos između raspoloživog novca i ukupnih kratkoročnih obveza te ne bi trebao biti manji od 0,1.

$$\text{Koeficijent trenutne likvidnosti} = \frac{\text{Novac}}{\text{Kratkoročne obveze}}$$

3.1.4. Pokazatelj financijske stabilnosti

Koeficijent financijske stabilnosti predstavlja omjer dugotrajne imovine i kapitala uvećanog za dugoročne obveze. Vrijednost ovog pokazatelja trebala bi biti manja od 1 iz razloga što poduzeće dio svoje kratkotrajne imovine mora financirati iz dugoročnih izvora odnosno iz radnog kapitala. Ako je vrijednost pokazatelja financijske stabilnosti veća od 1 to znači da je dugotrajna imovina financirana iz kratkoročnih izvora odnosno da postoji deficit radnoga kapitala.

$$\text{Koeficijent financijske stabilnosti} = \frac{\text{Dugotrajna imovina}}{\text{Kapital} + \text{dugoročne obveze}}$$

3.2. Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti poznati su još pod nazivom odnosi efikasnosti, odnosi obrtaja ili koeficijenti obrtaja i računaju se na temelju odnosa prometa i prosječnog stanja. Koriste se pri ocjeni djelotvornosti kojom menadžment angažira imovinu koju su mu povjerovali vlasnici. Pokazatelji aktivnosti ukazuju na brzinu cirkulacije imovine u poslovnom procesu. Ako je poznat koeficijent obrta, tada je moguće izračunati prosječne dane vezivanja sredstava odnosno prosječno trajanje obrta. Za izračunavanje koeficijenata obrta moguće je u nazivniku pokazatelja koristiti se prosječnim stanjem ili stanjem iz bilance koje se odnosi na kraj razdoblja. Najčešće se koeficijent obrta izračunava za ukupnu imovinu, kratkotrajnu imovinu i potraživanja. Na temelju koeficijenta obrta potraživanja moguće je utvrditi i prosječno trajanje naplate potraživanja. S aspekta sigurnosti i s aspekta uspješnosti bolje je da je koeficijent obrta što veći tj. da je vrijeme vezivanja ukupne i pojedinih vrsta imovine što kraće (Žager et al., 2008).

Za analizu pokazatelja aktivnosti najčešće se koriste:

- trajanje naplate potraživanja u danima ;
- koeficijent obrta ukupne imovine;
- koeficijent obrta kratkotrajne imovine;
- koeficijent obrta potraživanja.

Tablica 2: Pokazatelji aktivnosti

Naziv pokazatelja	Brojnik	Nazivnik
Trajanje naplate potraživanja u danima	broj dana u godini (365)	koeficijent obrta potraživanja
Koeficijent obrta ukupne imovine	ukupni prihod	ukupna imovina
Koeficijent obrta kratkotrajne imovine	ukupni prihod	kratkotrajna imovina
Koeficijent obrta potraživanja	prihod od prodaje	potraživanja

Izvor: Žager, K., Mamić Sačar, I., Sever, S., Žager, L., (2008)

3.2.1. Trajanje naplate potraživanja u danima

Trajanje naplate potraživanja u danima mjeri dužinu vremena potrebnog za pretvaranje prosječne prodaje u novac. Najčešće se računa na kvartalnoj ili godišnjoj osnovi. Niska vrijednost ovog pokazatelja pokazuje da poduzeće uspješno naplaćuje svoja potraživanja, iako vrlo kratko prosječno razdoblje naplate ne mora nužno biti dobro jer ono može biti pokazatelj vrlo restriktivne politike kreditiranja.

$$\text{Trajanje naplate potraživanja u danima} = \frac{\text{Broj dana u godini (365)}}{\text{Koeficijent obrta potraživanja}}$$

3.2.2. Koeficijent obrta ukupne imovine

Koeficijent obrta ukupne imovine poduzeća izražava odnos između prihoda ostvarenih prodajom i ukupne imovine te ukazuje na mjeru efikasnosti kojom se koristi ukupna imovina u odnosu na ostvarene prihode od prodaje. Previsoke investicije u fiksnu imovinu mogu imati za posljedicu nizak koeficijent obrta ukupne imovine. U tom slučaju poduzeće može likvidirati neke segmente fiksne imovine, a novčana sredstva dobivena na takav način iskoristiti kako bi povećali tekuću imovinu, smanjili obveze i sl. Računa se stavljanjem u odnos prodaje s iznosom ukupne imovine, a pokazatelj se izražava kao "puta" ili x.

$$\text{Koeficijent obrta ukupne imovine} = \frac{\text{Ukupni prihod}}{\text{Ukupna imovina}}$$

3.2.3. Koeficijent obrta kratkotrajne imovine

Koeficijent obrta kratkotrajne imovine pokazuje koliko se puta kratkotrajna imovina tvrtke obrne u tijeku jedne godine, odnosno mjeri relativnu efikasnost kojom poduzeće rabi kratkotrajnu imovinu za stvaranje prihoda.

$$\text{Koeficijent obrta kratkotrajne imovine} = \frac{\text{Ukupni prihod}}{\text{Kratkotrajna imovina}}$$

3.2.4. Koeficijent obrta potraživanja

Koeficijent obrta potraživanja stavlja u odnos prihod od prodaje sa stanjem potraživanja. Na temelju tog koeficijenta moguće je utvrditi prosječno trajanje naplate potraživanja. Isto tako, moguće je računati koeficijente obrta potraživanja za svakog pojedinog kupca.

$$\text{Koeficijent obrta potraživanja} = \frac{\text{Prihodi od prodaje}}{\text{Potraživanja}}$$

3.3. Pokazatelji menadžmenta duga (zaduženosti)

Pod dugom se podrazumijevaju izvori financiranja koji se moraju otplatiti i to na kratak rok (do godinu dana) ili na dugi rok. Upotreba duga u financiranju (financijska poluga) ima važne posljedice za vlasnike i kreditore:

- uz manja ulaganja vlasnici zadržavaju kontrolu nad tvrtkom;
- kreditori su svjesni da je njihova sigurnost veća što je veći udio sredstava koji su osigurali vlasnici;
- dobit na vlastiti kapital tvrtke raste ako je stopa povrata ostvarena ulaganjem pozajmljenih sredstava veća od fiksne naknade za ta sredstva (Vidučić et al, 2015).

Izraz poluga znači da se za vođenje poslovanja koristi posuđeni novac. Ako se posuđenim kapitalom ostvari stopa koja je veća od troška posudbe, tada će se neto dobit i profitabilnost glavnice redovnih dioničara povećati. Drugim riječima, ako možete posuditi novac uz stopu od 12% i koristiti ga tako da ostvarite profitabilnost od 20%, imat ćete koristi od toga. Ipak, poluga može djelovati kao "mač sa dvije oštrice"; učinci mogu biti povoljni ili nepovoljni za imatelje redovnih dionica (Meigs i Meigs, 1999).

Najčešći pokazatelji zaduženosti poduzeća su:

- koeficijent zaduženosti;
- koeficijent vlastitog financiranja;
- koeficijent financiranja;
- pokriće troškova kamata;
- faktor zaduženosti;
- stupanj pokrića I;
- stupanj pokrića II.

Tablica 3: Pokazatelji zaduženosti

Naziv pokazatelja	Brojnik	Nazivnik
Koeficijent zaduženosti	ukupne obveze	ukupna imovina
Koeficijent vlastitog financiranja	glavnica	ukupna imovina
Koeficijent financiranja	ukupne obveze	glavnica
Pokriće troškova kamata	dobit prije poreza i kamata	kamate
Faktor zaduženosti	ukupne obveze	zadržana dobit + amortizacija
Stupanj pokrića I	glavnica	dugotrajna imovina
Stupanj pokrića II	glavnica + dugoročne obveze	dugotrajna imovina

Izvor: Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L., (2008)

Koeficijent zaduženosti, koeficijent vlastitog financiranja i koeficijent financiranja formiraju se na temelju bilance i odraz su strukture pasive. Navedeni pokazatelji pokazuju s jedne strane koliko je imovine financirano iz vlastitog kapitala odnosno glavnice, dok s druge strane pokazuju koliko je imovine financirano iz tuđeg kapitala odnosno obveza.

Pokriće troškova kamata i faktor zaduženosti utvrđuju se na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka i bilance. S obzirom da dug razmatraju s aspekta mogućnosti njegova podmirivanja ukazuju na dinamičku zaduženost.

3.3.1. Koeficijent zaduženosti

Pokazatelj zaduženosti pokazuje do koje mjere poduzeće koristi zaduživanje kao oblik financiranja odnosno koliki je postotak imovine nabavljen zaduživanjem. Vrijednost pokazatelja zaduženosti računa se stavljanjem u odnos ukupne obveze sa ukupnom imovinom te se izražava u postotku. Što je veći odnos duga i imovine, veći je financijski rizik odnosno veći je rizik da neće biti u mogućnosti vratiti dug, a što je taj odnos manji, niži je financijski rizik. U pravilu bi vrijednost ovog koeficijenta trebala biti 50% ili manja.

$$\text{Koeficijent zaduženosti} = \frac{\text{Ukupne obveze}}{\text{Ukupna imovina}}$$

3.3.2. Koeficijent vlastitog financiranja

Koeficijent vlastitog financiranja pokazuje koliko je imovine financirano iz vlastitog kapitala. Vrijednost ovog pokazatelja izračunava se stavljanjem u odnos glavnice sa ukupnom imovinom te bi trebala bi biti veća od 50%.

$$\text{Koeficijent vlastitog financiranja} = \frac{\text{Glavnica}}{\text{Ukupna imovina}}$$

3.3.3. Koeficijent financiranja

Koeficijent financiranja pokazuje odnos financiranja iz tuđih izvora i vlastitog kapitala. Za ovaj pokazatelj poželjno je da ne prelazi 1,0 odnosno da obveze nisu veće od kapitala.

$$\text{Koeficijent financiranja} = \frac{\text{Ukupne obveze}}{\text{Glavnica}}$$

3.3.4. Pokriće troškova kamata

Prilikom utvrđivanja pokrića troškova kamata razmatra se koliko su puta kamate pokrivena ostvarenim iznosom dobiti prije poreza uvećanim za kamate. Ako je to pokriće veće, zaduženost je manja i obratno. Vrijednost ovog pokazatelja ne bi trebala biti manja od 3,0.

$$\text{Pokriće troškova kamata} = \frac{\text{Dobit prije poreza i kamata}}{\text{Kamate}}$$

3.3.5. Faktor zaduženosti

Faktor zaduženosti pokazuje koliko je godina potrebno da se iz ostvarene zadržane dobiti uvećane za amortizaciju podmire ukupne obveze. Kao granična mjera faktora zaduženosti uzima se razdoblje od pet godina. Poduzetnik kojemu treba duže od pet godina da podmiri sve svoje obveze iz tekuće godine i pripadajuće amortizacije, smatra se prezaduženim.

$$\text{Faktor zaduženosti} = \frac{\text{Ukupne obveze}}{\text{Zadržana dobit} + \text{amortizacija}}$$

3.3.6. Stupanj pokrića I i II

Stupnjevi pokrića I i II računaju se na temelju podataka iz bilance. Kod njih se razmatra pokriće dugotrajne imovine glavnicom odnosno glavnicom uvećanom za dugoročne obveze. Kod stupnja pokrića II može se istaknuti da njegova vrijednost uvijek mora biti veća od stupnja pokrića I jer je poznato da dio dugoročnih izvora, zbog održavanja likvidnosti, mora biti iskorišten za financiranje kratkotrajne imovine. Zbog toga je pokazatelje stupnja pokrića istodobno moguće razmatrati i kao pokazatelje likvidnosti (Žager et al., 2008).

$$\text{Stupanj pokrića I} = \frac{\text{Glavnica}}{\text{Dugotrajna imovina}}$$

$$\text{Stupanj pokrića II} = \frac{\text{Glavnica + Dugoročne obveze}}{\text{Dugotrajna imovina}}$$

3.4. Pokazatelji profitabilnosti

Pokazatelji profitabilnosti mjere sposobnost poduzeća da ostvari određenu razinu dobiti u odnosu na prihode, imovinu ili kapital. Analiza profitabilnosti poslovanja poduzeća svrstava se u najvažnije dijelove financijske analize. Profitabilnost se može mjeriti u odnosu na obujam prodaje (bruto i neto profitna marža) i u odnosu na ulaganja (profitabilnost imovine i profitabilnost vlastitog kapitala), a izražava se u postotku. Niska profitabilnost ukazuje na propast tvrtke u budućnosti (Vidučić et al, 2015).

Najčešće korišteni pokazatelji profitabilnosti poduzeća su:

- bruto profitna marža;
- neto profitna marža;
- povrat na ukupnu imovinu (ROA);
- povrat na vlastiti kapital/dioničku glavnici (ROE)

Tablica 4: Pokazatelji profitabilnosti

Naziv pokazatelja	Brojnik	Nazivnik
Bruto profitna marža	bruto dobitak	prihod od prodaje
Neto profitna marža	dobit nakon oporezivanja	prihod od prodaje
Povrat na ukupnu imovinu (ROA)	dobit nakon oporezivanja	ukupna imovina
Povrat na vlastiti kapital (ROE)	neto dobit	glavnica (vlastiti kapital)

Izvor: autorova izrada

3.4.1. Bruto profitna marža

Bruto profitna marža predstavlja značajnu menadžersku informaciju jer pokazuje koliko prostora u prihodu ostaje za pokriće poslovne nadogradnje nakon što se neki proizvod dovede do realizacije na tržištu. Ona je važna zato što ukazuje na mogućnost racioniranja ukupnih troškova, a posebno troškova uprave i prodaje. Bruto profitna marža, uspoređena sa bruto profitnim maržama u drugim tvrtkama iste djelatnosti, jest indikator koji menadžera usmjerava na detaljnije analize troškova i prodajnih cijena (Belak, 1995). Niska vrijednost ovog pokazatelja ukazuje na to da se tvrtka opredijelila za povećanje profitabilnosti povećanjem obujma pa će shodno tome imati i visok obrt imovine i zaliha dok visoka vrijednost ovog pokazatelja može značiti da tvrtka želi visokom maržom ostvariti visoki profit po jedinici prodaje, žrtvujući obujam prodaje. Ako se visoka marža ostvaruje visokim cijenama, konkurentnost tvrtke može doći u pitanje, posebice ako nema specijalan položaj na tržištu (Vidučić et al, 2015).

$$\text{Bruto profitna marža} = \frac{\text{Bruto dobitak}}{\text{Prihod od prodaje}}$$

3.4.2. Neto profitna marža

Neto profitna marža pokazuje koliko je prihoda poduzeću ostalo nakon podmirenja svih troškova i poreza na dobitak. Preostali prihod predstavlja dobitak koji poduzeće može podijeliti vlasnicima ili reinvestirati u poslovanje. Neto profitna marža najprecizniji je podatak konačnih efekata urađenog i realiziranog posla. Zbog toga se ona u fazi planiranja ili ugovaranja posla nastoji što preciznije procijeniti kako ne bi došlo do nastanka iznenadnih gubitaka. U procesu procjenjivanja neto profitne marže najveći je problem procjena troškova koji se ne priznaju u porezne rashode jer takvi troškovi mogu uništiti neto profitnu maržu u cjelini pa čak i dovesti do gubitka i u slučajevima kad je profit prije oporezivanja pozitivna veličina (Belak,1995).

$$\text{Neto profitna marža} = \frac{\text{Dobitak poslije poreza}}{\text{Prihod od prodaje}}$$

3.4.3. Povrat na ukupnu imovinu (ROA)

Povrat na ukupnu imovinu indikator je uspješnosti korištenja imovine u stvaranju dobiti. Odnosi se na dobit koju poduzeće generira iz jedne novčane jedinice imovine. Vrijednost stope povrata imovine uvelike varira u ovisnosti o djelatnosti kojoj poduzeće pripada. Što je niža dobit po novčanoj jedinici imovine to je viši stupanj intenzivnosti imovine, a veća intenzivnost zahtijeva i više investiranja u poslovanje kako bi se ostvarila dobit.

$$\text{Povrat na ukupnu imovinu (ROA)} = \frac{\text{Dobitak nakon oporezivanja}}{\text{Ukupna imovina}}$$

3.4.4. Povrat na vlastiti kapital (dioničku glavniciu)

Povrat na vlastiti kapital (ROE) jedan je od najznačajnijih pokazatelja koji pokazuje koliko novčanih jedinica dobiti poduzeće ostvaruje na jednu jedinicu vlastitog kapitala.

$$\text{Povrat na vlastiti kapita (ROE)} = \frac{\text{Neto dobit}}{\text{Vlastiti kapital}}$$

3.5. Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti mjere odnos prihoda i rashoda te pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda. Računaju se na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka. Odnos ukupnih prihoda i ukupnih rashoda rezultira pokazateljem ukupne ekonomičnosti odnosno ekonomičnošću ukupnog poslovanja. Za kompleksnije sagledavanje poslovanja, potrebno je računati i druge tzv. parcijalne pokazatelje ekonomičnosti. Na taj način moguće je sagledati utjecaj parcijalnih ekonomičnosti na ukupnu ekonomičnost poslovanja. Podrazumijeva se da je bolje da vrijednost koeficijenta ekonomičnosti bude što veća (Žager et al., 2008).

Najčešće korišteni pokazatelji ekonomičnosti su:

- ekonomičnost ukupnog poslovanja;
- ekonomičnost poslovanja (prodaje);
- ekonomičnost financiranja i
- ekonomičnost izvanrednih aktivnosti.

Tablica 5: Pokazatelji ekonomičnosti

Naziv pokazatelja	Brojnik	Nazivnik
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	ukupni prihodi	ukupni rashodi
Ekonomičnost prodaje	prihodi od prodaje	rashodi prodaje
Ekonomičnost financiranja	financijski prihodi	financijski rashodi
Ekonomičnost izvanrednih aktivnosti	izvanredni prihodi	izvanredni rashodi

Izvor: Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L., (2008)

3.5.1. Ekonomičnost ukupnog poslovanja

Pokazatelji ekonomičnosti ukupnog poslovanja pokazuju koliko novčanih jedinica ukupnih prihoda poduzeće ostvaruje na jednu novčanu jedinicu rashoda. Vrijednost ovog pokazatelja izračunava se stavljanjem u odnos ukupne prihode i ukupne rashode.

$$\text{Ekonomičnost ukupnog poslovanja} = \frac{\text{Ukupni prihodi}}{\text{Ukupni rashodi}}$$

3.5.2. Ekonomičnost poslovanja (prodaje)

Vrijednost pokazatelja ekonomičnosti poslovanja računa se stavljanjem u odnos prihode od prodaje s rashodima prodaje.

$$\text{Ekonomičnost poslovanja (prodaje)} = \frac{\text{Prihodi od prodaje}}{\text{Rashodi prodaje}}$$

3.5.3. Ekonomičnost financiranja

Vrijednost pokazatelja ekonomičnosti financiranja izračunava se stavljanjem u odnos financijske prihode s financijskim rashodima.

$$\text{Ekonomičnost financiranja} = \frac{\text{Financijski prihodi}}{\text{Financijski rashodi}}$$

3.5.4. Ekonomičnost izvanrednih aktivnosti

Vrijednost pokazatelja ekonomičnosti izvanrednih aktivnosti izračunava se stavljanjem u odnos izvanredne prihode s izvanrednim rashodima.

$$\text{Ekonomičnost izvanrednih aktivnosti} = \frac{\text{Izvanredni prihodi}}{\text{Izvanredni rashodi}}$$

3.6. Pokazatelji investiranja

S pomoću pokazatelja investiranja mjeri se uspješnost ulaganja u redovne (obične) dionice poduzeća. Za izračunavanje pokazatelja, uz podatke iz financijskih izvještaja potrebni su i podaci o dionicama, posebice o broju dionica i njihovoj tržišnoj vrijednosti.

Najčešće korišteni pokazatelji investiranja su:

- dobit po dionici (EPS);
- dividenda po dionici (DPS);
- odnos isplate dividendi (DPR);

- odnos cijene i dobiti po dionici (P/E);
- ukupna rentabilnost dionice i
- dividendna rentabilnost dionice.

Tablica 6: Pokazatelji investiranja

Naziv pokazatelja	Brojnik	Nazivnik
Dobit po dionici (EPS)	neto dobit	broj dionica
Dividenda po dionici (DPS)	dio neto dobiti za dividende	broj dionica
Odnos isplate dividendi (DPR)	dividenda po dionici (DPS)	dobit po dionici (EPS)
Odnos cijene i dobiti po dionici (P/E)	tržišna cijena dionice (PPS)	dobit po dionici (EPS)
Ukupna rentabilnost dionice	dobit po dionici (EPS)	tržišna cijena dionice (PPS)
Dividendna rentabilnost dionice	dividenda po dionici (DPS)	tržišna cijena dionice (PPS)

Izvor: Žager, K., Mamić Sačer, I., Sever, S., Žager, L., (2008)

3.6.1. Dobit po dionici

Dobit po dionici izražava iznos u novčanim jedinicama dobiti ostvarene po jednoj dionici. Dobit po dionici, kao pokazatelj investiranja, predstavlja zapravo atraktivnost ulaganja u poduzeće odnosno izražava njegovu sposobnost da stvara dobit.

$$\text{Dobit po dionici (EPS)} = \frac{\text{Neto dobit}}{\text{Broj dionica}}$$

3.6.2. Dividenda po dionici (DPS)

Dividenda po dionici izražava odnos dividende koji će dioničar dobiti za svaku dionicu koju posjeduje. U pravilu je dobit po dionici veća od dividende po dionici jer se dio dobiti zadržava, no moguća je i obrnuta situacija, to onda znači da su dividende isplaćivane iz zadržane dobiti.

$$\text{Dividenda po dionici (DPS)} = \frac{\text{Dio neto dobiti za dividende}}{\text{Broj dionica}}$$

3.6.3. Odnos isplate dividendi (DPR)

Odnos isplate dividendi obuhvaća odnos dividende po dionici i dobiti po dionici. U pravilu je taj pokazatelj manji od 1.

$$\text{Odnos isplate dividendi} = \frac{\text{Dividenda po dionici}}{\text{Dobit po dionici}}$$

3.6.4. Odnos cijene i dobiti po dionici (P/E)

Odnos cijene i dobiti po dionici pokazuje koliko je puta tržišna cijena dionice veća od dobiti po dionici odnosno koliko su investitori voljni platiti za 1 kunu zarade tvrtke. Računa se dijeljenjem tržišne cijene dionice sa zaradom po dionici. Što je pokazatelj viši, na 1 kunu zarade veći veće je bogatstvo dioničara. Vrijednost pokazatelja viša je za tvrtke s dobrom perspektivom dok je za rizičnije tvrtke niža.

$$\text{Odnos cijene i dobiti po dionici} = \frac{\text{Tržišna cijena dionice}}{\text{Dobit po dionici}}$$

3.6.5. Ukupna rentabilnost dionice

Ukupna rentabilnost dionice pokazuje kolika se dobit ostvaruje s obzirom na tržišnu cijenu dionice.

$$\text{Ukupna rentabilnost dionice} = \frac{\text{Dobit po dionici}}{\text{Tržišna cijena dionice}}$$

3.6.6. Dividendna rentabilnost dionice

Dividendna rentabilnost dionice ispituje koliko iznosi dividenda u odnosu na tržišnu cijenu dionice.

$$\text{Dividendna rentabilnost dionice} = \frac{\text{Dividenda po dionici}}{\text{Tržišna cijena dionice}}$$

4. OSNOVNE INFORMACIJE O ANALIZIRANOM PODUZEĆU

Slika 1: Logo Kraš d.d.

Tradicija proizvodnje dulja od stoljeća čini Kraš jednom od najdugovječnijih tvrtki u regiji. Ime Kraš postalo je prepoznatljivo po nizu kvalitetnih brendova, ali i po uspješnoj suradnji s poslovnim i partnerima, dobavljačima, distributerima kao i po dobroj suradnji sa zajednicom u kojoj posluje.

Od davne 1911. godine kada je otvorena njegova preteča, tvornica čokolade Union, do danas, Kraš se razvio u najvećeg proizvođača konditorskih proizvoda u jugoistočnoj Europi. Od 1992. posluje kao dioničko društvo u pretežitom vlasništvu radnika kao malih dioničara. Cjelokupni uspjeh tvrtke počiva na dobroj poslovnoj strategiji koja kombinira razvoj jakih brendova s kontinuiranim ulaganjem u kvalitetu proizvodnje i praćenje gospodarskih trendova.

Kraš je danas suvremeno organizirana kompanija koja se uspješno prilagođava izazovima tržišta. Matična proizvodnja smještena je u Zagrebu i objedinjava proizvodnju svih triju grupa konditorskih proizvoda: kakao proizvoda, keksa i vafla i bombonskih proizvoda, čime se svrstava u bok malobrojnim kompanijama u svijetu koje raspolažu tehnologijama i znanjima potrebnim za izradu svih grupa slatkih proizvoda. Osim tvornica u Zagrebu, Kraš je vlasnik još dviju tvornica za proizvodnju keksa i vafla i to Karoline, Osijek u Hrvatskoj i Mire, Prijedor, ujedno i najveće tvornice za proizvodnju keksa u Bosni i Hercegovini.

Kraš godišnje proizvede oko 35.000 tona raznovrsnih slastica. Najveći dio prodaje se na domaćem tržištu, a nešto manje od polovice ukupne proizvodnje plasira se na brojna Kraševa izvozna tržišta. Naglasak je na već tradicionalnim tržištima zemalja u regiji na kojima kompanija posluje putem vlastitih podružnica osnovanih u Sloveniji, Bosni i Hercegovini, Srbiji i Makedoniji. Znatan udjel, oko 30 posto ukupnog izvoza, ostvaruje se na prekomorskim tržištima SAD-a, Kanade, Australije i Saudijske Arabije. Preostali dio izvoza realizira se na tržištu Europske Unije (EU), ponajprije zapadne i srednje Europe. Tijekom 2017. godine otvorena su nova izvozna tržišta Kuvajta, Turske i Irske.

Svoj leaderski položaj Kraš je izgradio zahvaljujući kontinuiranoj usmjerenosti na proizvodnju visokokvalitetnih, originalnih proizvoda. Kraševi brendovi ne drže samo vodeću poziciju u svojim proizvodnim kategorijama, nego su među najjačim markama u kategoriji robe široke potrošnje. Posebna pozornost posvećuje se brendovima od kojih su neki na tržištu prisutni već skoro cijelo stoljeće. Tu se svakako ubraja nugat desert Bajadera, kraljica Kraševog asortimana. Izrada ovog zaštitnog znaka Kraševе tradicije i kvalitete vrlo je zahtjevna, a receptura tajna. Nadalje, tu je Griotte, desert koji u čokoladnom plaštu skriva svježu mediteransku višnju konzerviranu u finom alkoholu, što joj daje sočnost, a Griotti originalan prepoznatljiv okus, te Životinjsko carstvo, čokolada i album sa slikama životinja koji je na tržištu već 80 godina. Današnji raznovrsni asortiman Kraševih čokolada poznat je pod imenom Dorina čokolada i na najbolji način ujedinjuje tradiciju proizvodnje usklađenu sa zahtjevima potrošača.

Proizvodnja Kraševih keksa i čajnih peciva također se razvila na najboljoj tradiciji majstorske proizvodnje. Od prvih mješavina keksa iz kojih se izrađivalo čak 82 artikla, uz šlager proizvodnje keks Petit Beurre, tijekom godina razvio se bogat asortiman raznovrsnih grupa ove vrste proizvoda. Govoreći o tradiciji Kraševе proizvodnje, spomenimo Domaćicu Napolitanke, također svjetski priznate Kraševе proizvode. Među raznovrsnom ponudom Kraševih bombona posebnom mjesto zauzimaju karamele KiKi i Bronhi. U cjeniku iz 1935. poznata se Kraševa karamela KiKi već reklamirala sloganom "Bilo kuda, KiKi svuda", dok je slogan za karamelu Bronhi glasilo "Kašalj manji ili veći Bronhi uspješno liječi".

Upravljanje trajnim i jedinstvenim vrijednostima tako da ih se prilagodi modernom okruženju područje je na kojem Kraš gradi svoju priču. Kraševi najjači brendovi s vremenom su se mijenjali, prilagođavali i dobivali nova ruha uz stalnu brigu o zadržavanju povezanosti s krajnjim potrošačem i njegovim potrebama. Znatna sredstva Kraš ulaže u sustavnu modernizaciju proizvodnje i razvoj asortimana. Posljednjih nekoliko godina realiziran je važan investicijski ciklus ulaganja u cjelokupnu proizvodnju, uključujući tehnički, tehnološki, marketinški i prodajni aspekt.

4.1. Misija Kraša

Uživajući višegodišnje povjerenje zajednice, tradicijom, kvalitetom i znanjem naših radnika stvaramo nezaboravne slatke trenutke zadovoljstva.

4.2. Vizija Kraša

Nastavljajući naše nasljeđe Kraš vidimo kao snažnu konditorsku kompaniju koja je svojom bogatom ponudom uvijek korak ispred drugih, spremna zadržati konkurentsku prednost u regiji i osvojiti nova tržišta i na taj način ostvarivati zajedničke ciljeve svojih radnika, lojalnih i zadovoljnih potrošača, dioničara, poslovnih partnera, kao i šire zajednice.

4.3. Ustroj i upravljačka struktura

Matično društvo:

Kraš prehrambena industrija d.d.

Ovisna društva:

Proizvodna društva:

Karolina d.o.o. Osijek – tvornica keksa, vafla i slanica

Mira a.d. Prijedor – tvornica keksa i vafla

Komercijalna društva:

Kraš – trgovina d.o.o. Zagreb

Kraš trgovina d.o.o. Široki Brijeg

Kraš Commerce d.o.o. Ljubljana

Kraškomerc doel Skopje

Kraš Commerce d.o.o. Beograd

Sukladno Zakonu o trgovačkim društvima i Statutu Kraša prehrambene industrije d.d. poslove Društva vodi tročlana Uprava, dok sedmeročlani Nadzorni odbor imenuje Upravu, nadzire njezin rad i obavlja druge poslove predviđene Zakonom i Statutom. Članove Nadzornog odbora bira Glavna skupština Društva, osim jednog člana kojeg kao predstavnika radnika imenuje Radničko vijeće sukladno Zakonu o radu.

Uprava Društva

Damir Bulić, predsjednik Uprave

Dinko Klepo, član Uprave

Alen Varenina, član Uprave

Nadzorni odbor

Zoran Parać, predsjednik Nadzornog odbora

Tomislav Jović, zamjenik predsjednika Nadzornog odbora

Marija Carić, članica Nadzornog odbora

Mladen Butković, član Nadzornog odbora

Darko Đeneš, član Nadzornog odbora

Zlatan Lisica, član Nadzornog odbora

Vedran Tolić, član Nadzornog odbora

5. ANALIZA USPJEŠNOSTI POSLOVANJA PRIMJENOM POKAZATELJA NA PRIMJERU KRAŠ D.D.

Poslovne aktivnosti u 2015. godini bile su usmjerene na razvoj i jačanje tržišnog pozicioniranja brendova. Povećane marketinške aktivnosti i ulaganja u tržište imale su za rezultat rast obujma prodaje na domaćem, ali i na izvoznim tržištima. Ukupno je prodano 34.686 tona proizvoda što je 479 tona ili 1,4% više u odnosu na godinu ranije. Proizvodnja je ostvarena u ukupnom opsegu od 34.883 tone, što je ako usporedimo sa proizvodnjom iz 2014. godine, 1.200 tona ili 3,6% više. Kraš grupa je u poslovnoj 2015. godini ostvarila ukupne prihode u iznosu od 1.029,1 milijun kuna. U ukupnim prihodima, prihodi od prodaje ostvareni su u iznosu od 1.002,7 milijuna kuna pri čemu na prihode od prodaje na domaćem tržištu otpada 554,3 milijuna kuna, a na prihode od prodaje u inozemstvu 448,4 milijuna kuna. Što se tiče rashoda u 2015. godini, ostvareni su u visini od 1.009,8 milijuna kuna. U odnosu na 2014. godinu ukupni prihodi bili su veći za 0,6% dok su ukupni rashodi povećani za 0,9%. Rast nabavnih cijena osnovnih sirovina, posebno kakaovca i prerađevina od kakaovca te rast cijena koštunjavog voća (lješnjaka i badema) imao je velik utjecaj na povećanje rashoda. Nakon pokrića ukupnih rashoda poslovanja, Kraš grupa je u poslovnoj 2015. godini ostvarila 19,3 milijuna kuna dobiti prije oporezivanja, dok je neto dobit razdoblja iznosila 14,8 milijuna kuna što predstavlja rast od 5,9% u odnosu na prethodnu godinu.

Razvoj novih proizvoda, inovacije postojećih brendova te rast izvoza na postojećim i otvaranje novih izvoznih tržišta predstavlja fokus poslovnih aktivnosti u 2016. godini. Ukupno je prodano 34.267 tona proizvoda što je 459 proizvoda manje u odnosu na 2015. godinu. Kraš Grupa ostvarila je u ukupne prihode u iznosu od 1.024,9 milijuna kuna. Prihodi od prodaje iznosili su 1.008,7 milijuna kuna pri čemu na prihode od prodaje na domaćem tržištu otpada 539,7 milijuna kuna dok na prihode od prodaje u inozemstvu otpada 469,0 milijuna kuna. Ukupni rashodi u 2016. godini bilježe pad za 17,6 milijuna kuna odnosno 1,7% u odnosu na poslovnu 2015. godinu i iznosili su 992,2 milijuna kuna.

Poslovne aktivnosti u 2017. godini bile su umjerene na zadržavanje i jačanje stabilne pozicije u složenim tržišnim okolnostima. Povećane marketinške aktivnosti pridonijele su jačanju tržišne pozicije Kraša, a u prilog tome govore podaci o rastu prodaje na domaćem tržištu za 3,5%. Isto tako, otvorena su i neka nova tržišta s perspektivom rasta u narednim godinama. Kraš grupa je u 2017. godini ostvarila prihode od 1.035,5 milijuna kuna. U ukupnim prihodima, prihodi od prodaje ostvareni su u iznosu od 1.023,7 milijuna kuna, pri čemu su

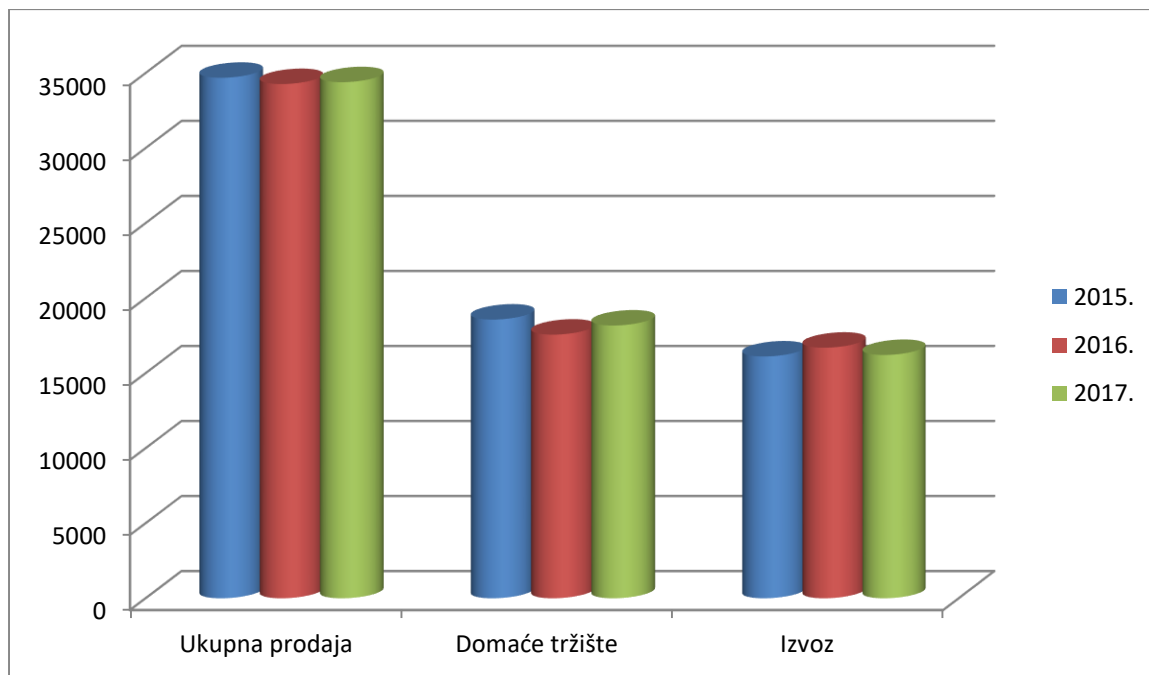
prihodi od prodaje na domaćem tržištu ostvareni u visini od 559,5 milijuna kuna. Prihodi od prodaje u inozemstvu ostvareni su u visini od 464,2 milijuna kuna što čini 45,4% ukupnih prihoda od prodaje. Ukupni rashodi Kraš grupe u poslovnoj 2017. godini iznosili su 996,5 milijuna kuna, što je 4,3 milijuna kuna iznad ostvarenog u poslovnoj 2016. godini.

Tablica 7: Konsolidirani financijski pokazatelji

FINANCIJSKI POKAZATELJI - KONSOLIDIRANI	2015.	2016.	2017.
Poslovni prihodi (000 kn)	1.023.661	1.018.913	1.032.695
EBITDA (000 kn)	74.624	90.101	103.902
Dobit iz poslovanja (EBIT) (000 kn)	27.372	41.501	53.228
Neto dobit (000 kn)	14.822	25.644	30.447
Ukupna imovina (000 kn)	1.197.688	1.210.357	1.210.772
Kapital pripisan vlasnicima matice (000 kn)	607.682	612.405	642.382
Proizvodnja – Kraš grupa (tone)	34.883	34.227	34.670
Prodaja – ukupno – Kraš grupa (tone)	34.686	34.267	34.391
-Hrvatsko tržište (tone)	18.572	17.569	18.177
-Inozemno tržište (tone)	16.114	16.698	16.214
Broj radnika – Kraš matrica (stanje 31.12.)	1.578	1.611	1.620
Broj radnika – Kraš grupa (stanje 31.12.)	2.508	2.511	2.557

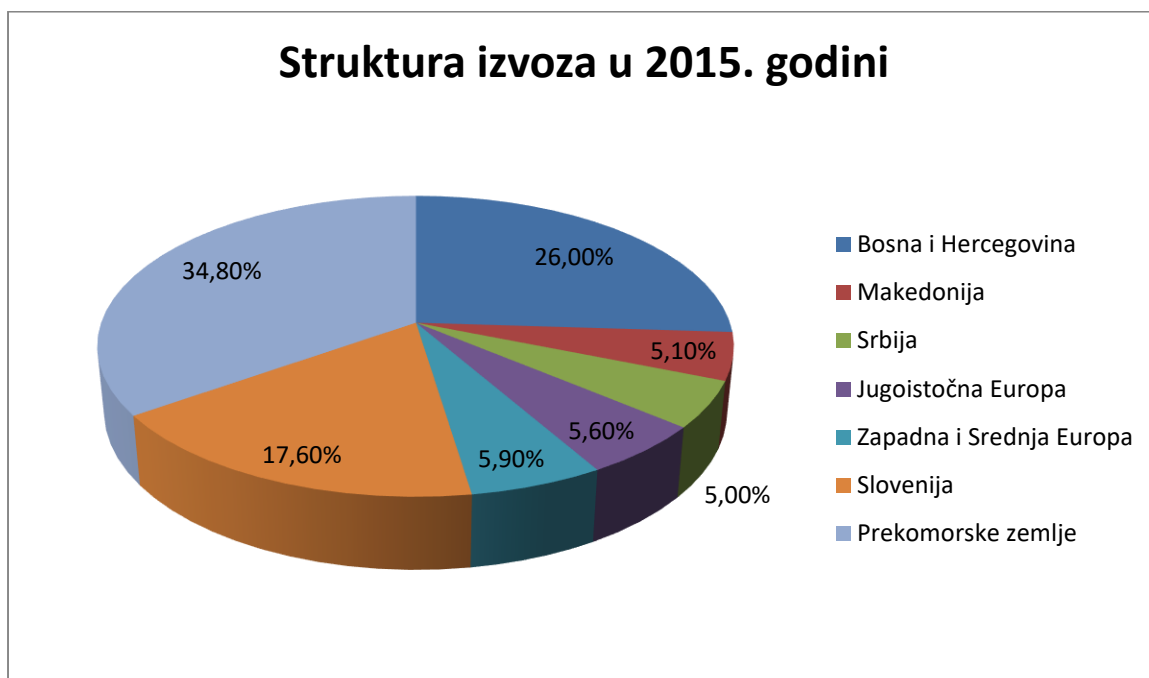
Izvor: izrada autora na temelju podataka iz financijskih izvještaja

Grafikon 1: Prodaja Kraš grupe

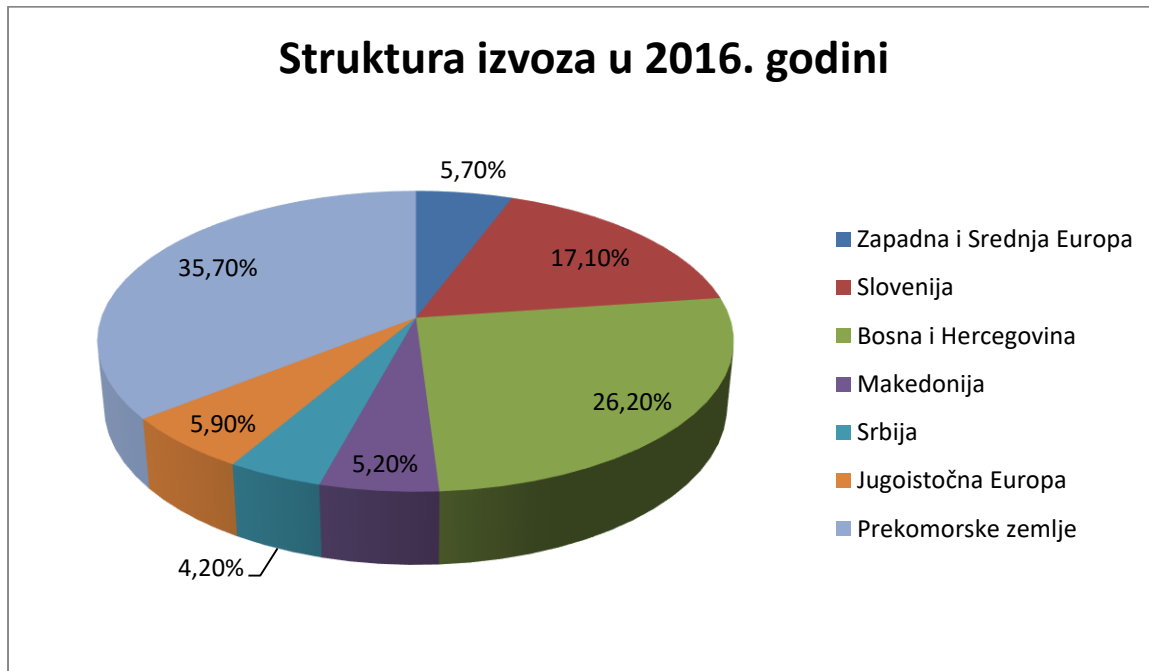
Izvor: izrada autora prema podacima dostupnim na službenoj web stranici Kraš d.d.

Grafikon 2: Struktura izvoza u 2015. godini

Izvor: izrada autora prema dostupnim na službenoj web stranici Kraš d.d.

Grafikon 3: Struktura izvoza u 2016. godini

Izvor: izrada autora prema podacima dostupnim na službenoj web stranici Kraš d.d.

Grafikon 4: Struktura izvoza u 2017. godini

Izvor: izrada autora prema podacima dostupnim na službenoj web stranici Kraš d.d.

5.1. Pokazatelji likvidnosti

Pokazatelji likvidnosti mjere sposobnost poduzeća u smislu mogućnosti podmirivanja dospjelih kratkoročnih obveza iz brzo raspoloživih novčanih izvora. Sam pojam likvidnosti podrazumijeva sposobnost poduzeća da svojim prihodima podmiruje svoje obveze u određenom vremenskom razdoblju.

Tablica 8: Podaci za izračun pokazatelja likvidnosti za Kraš d.d.

Stavka	2015.	2016.	2017.
Novac	36.672.968	54.619.218	84.678.471
Kratkoročne obveze	395.619.101	378.146.890	363.009.098
Potraživanja	322.702.908	310.415.544	298.531.330
Kratkotrajna imovina	522.992.167	537.013.475	559.103.429
Dugotrajna imovina	62.768.773	667.781.931	649.421.983
Kapital	549.448.400	549.448.400	549.448.400
Dugoročne obveze	166.410.119	186.369.353	173.372.237

Izvor: izrada autora na temelju konsolidiranih financijskih izvještaja poduzeća

Tablica 9: Pokazatelji likvidnosti poduzeća Kraš d.d.

Naziv pokazatelja	2015.	2016.	2017.
Koeficijent trenutne likvidnosti	0,09	0,14	0,23
Koeficijent ubrzane likvidnosti	0,91	0,97	1,06
Koeficijent tekuće likvidnosti	1,32	1,42	1,54
Koeficijent financijske stabilnosti	0,93	0,91	0,9

Izvor: izrada autora na temelju konsolidiranih financijskih izvještaja poduzeća

Koeficijent trenutne likvidnosti pokazuje kolika je pokrivenost kratkoročnih obveza likvidnom kratkotrajnom imovinom, odnosno novčanim sredstvima. Njezina vrijednost ne bi trebala biti ispod 0,1. Na primjeru Kraš d.d. u svim promatranim razdobljima vrijednost ovog pokazatelja je veća od željene vrijednosti osim u 2015. godini.

Koeficijent ubrzane likvidnosti trebao bi biti minimalno 1 te ta vrijednost pretpostavlja da je poduzeće sposobno podmiriti hitne potrebe za gotovinom, odnosno da će obveze biti podmirene u roku dospijea. Vrijednost koeficijenta ubrzane likvidnosti za Kraš d.d. u periodu od 2015. do 2016. godine bila je ispod 1 što znači da poduzeće nije bilo sposobno podmiriti obveze u kratkom roku dok je u 2017. godini vrijednost pokazatelja porasla na 1,06.

Koeficijent tekuće likvidnosti u pravilu bi trebao biti veći od 2, odnosno kratkotrajna imovina trebala bi biti dvostruko veća od kratkoročnih obveza. Smatra se kako koeficijent tekuće likvidnosti manji od 1,5 implicira mogućnost da poduzeće ostane bez sredstava za podmirenje kratkoročnih obveza. Kod promatranog poduzeća koeficijent tekuće likvidnosti je u svim analiziranim godinama ispod poželjne vrijednosti, što upućuje na zaključak da je potrebno povećati ulaganje u neki od oblika kratkotrajne imovine ili da neki od oblika kratkoročnih obveza treba reducirati kako tvrtka ne bi zapala u probleme nelikvidnosti.

Koeficijent financijske stabilnosti pokazuje u kojoj je mjeri kratkotrajna imovina pokrivena dugotrajnim izvorima financiranja. Ako je vrijednost koeficijenta manja od 1 to znači da se iz dijela dugoročnih izvora financira kratkotrajna imovina ili da se čak i vlastitim kapitalom financira kratkotrajna imovina, a ako je veća od 1, ukazuje na to da je dugotrajna imovina financirana iz kratkoročnih obveza što može negativno djelovati na financijsku stabilnost i likvidnost društva. U slučaju poduzeća Kraš d.d. vrijednost pokazatelja kreće se ispod 1 za sva promatrana razdoblja.

5.2. Pokazatelji aktivnosti

Tablica 10: Podaci za izračun pokazatelja aktivnosti za Kraš d.d.

Stavka	2015.	2016.	2017.
Ukupni prihod	1.029.089.879	1.024.859.128	1.035.542.764
Ukupna imovina	1.185.760.940	1.204.795.406	1.208.525.412
Potraživanja	322.702.908	310.415.544	298.531.330
Kratkotrajna imovina	522.992.167	537.013.475	559.103.429
Prihodi od prodaje	1.002.693.539	1.008.737.096	1.023.704.542

Izvor: izrada autora na temelju konsolidiranih financijskih izvještaja poduzeća

Tablica 11: Pokazatelji aktivnosti poduzeća Kraš d.d.

Naziv pokazatelja	2015.	2016.	2017.
Trajanje naplate potraživanja u danima	117,36	112,31	106,41
Koeficijent obrta ukupne imovine	0,87	0,85	0,86
Koeficijent obrta kratkotrajne imovine	1,97	1,91	1,85
Koeficijent obrta potraživanja	3,11	3,25	3,43

Izvor: izrada autora na temelju konsolidiranih financijskih izvještaja poduzeća

Trajanje naplate potraživanja u danima mjeri dužinu vremena potrebnog za pretvaranje prosječne prodaje u novac. Niska vrijednost ovog pokazatelja ukazuje da poduzeće uspješno naplaćuje svoja potraživanja. Poduzeću Kraš d.d. u 2015. godini bilo je potrebno 118 dana da naplati svoja potraživanja s tendencijom smanjivanja broja dana u 2017. na 107 dana.

Koeficijent obrta ukupne imovine pokazuje koliko se učinkovito upotrebljava ukupna imovina u ostvarivanju prihoda odnosno koliko prihoda daje jedna kuna ukupne imovine. Poželjno je da vrijednost koeficijenta obrta ukupne imovine bude što veća. Prema tome, što imovina koja je angažirana u pothvatu ostvari više prihoda, to je društvo uspješnije. U 2015. godini poslovni subjekt Kraš d.d. ostvario je 0,87 kuna prihoda na 1 kunu imovine, dok u 2017. godini bilježi blagi pad od 0,86 kuna prihoda na 1 kunu imovine.

Koeficijent obrta kratkotrajne imovine pokazuje koliko se novčanih jedinica prihoda ostvari na uloženu novčanu jedinicu kratkotrajne imovine. Kod promatranog poduzeća vrijednosti su izrazito niske i nisu se značajno mijenjale u razdoblju od 2015. do 2017. godine. Na uloženu 1 kunu kratkotrajne imovine poslovni subjekt ostvario je 1,97 kuna prihoda u 2015. godini dok u narednim godinama bilježi pad prihoda na 1,85 kuna.

Koeficijent obrta potraživanja pokazuje koliko se novčanih jedinica prodaje može ostvariti jednom kunom uloženom u potraživanje. Poželjno je da vrijednost koeficijenta bude što veća kako bi vrijeme naplate potraživanja bilo što kraće. U ovom slučaju, koeficijent obrta

potraživanja raste što znači da su rokovi naplate sve kraći odnosno da su se potraživanja u 2015. godini 3,11 puta odnosno 3,45 puta u 2017. godini pretvorila u prihode.

5.3. Pokazatelji zaduženosti

Tablica 12: Podaci za izračun pokazatelja zaduženosti za Kraš d.d.

Stavka	2015.	2016.	2017.
Ukupne obveze	562.029.220	564.516.243	536.381.335
Ukupna imovina	1.185.760.940	1.204.795.406	1.208.525.412
Glavnica	628.894.085	634.695.662	665.811.631
Dobit prije poreza i kamata	19.264.297	32.707.333	39.075.884
Kamate	3.725.406	5.509.908	2.267.055
Zadržana dobit + amortizacija	83.276.386	92.763.169	104.261.935
Dugotrajna imovina	662.768.773	667.781.931	649.421.983
Glavnica + dugoročne obveze	795.304.204	821.065.015	839.183.868

Izvor: izrada autora na temelju konsolidiranih financijskih izvještaja poduzeća

Tablica 13: Pokazatelji zaduženosti poduzeća Kraš d.d.

Naziv pokazatelja	2015.	2016.	2017.
Koeficijent zaduženosti	0,47	0,47	0,44
Koeficijent vlastitog financiranja	0,53	0,53	0,55
Koeficijent financiranja	0,89	0,89	0,81
Pokriće troškova kamata	5,17	5,94	17,24
Faktor zaduženosti	6,75	6,09	5,14
Stupanj pokrića I	0,95	0,95	1,03
Stupanj pokrića II	1,2	1,23	1,29

Izvor: izrada autora na temelju konsolidiranih financijskih izvještaja poduzeća

Koeficijent zaduženosti pokazuje do koje mjere poduzeće koristi zaduživanje kao oblik financiranja odnosno koliki je postotak imovine nabavljen zaduživanjem. Što je veći odnos duga i imovine, veći je i financijski rizik tj. rizik da poduzeće neće biti u mogućnosti vratiti dug. Ako su ukupne obveze veće od ukupne imovine to najčešće znači da postoji gubitak u poslovanju društva te da društvo mora poduzeti mjere kako bi se povećala učinkovitost poslovanja. U pravilu bi vrijednost koeficijenta zaduženosti trebala biti 50% ili manja. Na primjeru promatranog poslovnog subjekta vidljivo je da je manje od 50% imovine financirano iz tuđih izvora financiranja s promjenjivim kretanjem, što je dobro.

Koeficijent vlastitog financiranja pokazuje koliko je imovine financirano iz vlastitog kapitala. Pri ocjeni toga pokazatelja treba voditi računa o tome da za društvo u pojedinim razvojnim fazama može biti dobro financiranje posuđenim kapitalom, a posebno u situacijama nedostatka vlastita kapitala i dobrih poduzetničkih ideja koje u konačnici mogu donijeti dobitak vrijedan ulaganja. Može se zaključiti kako Kraš d.d. veći dio svoje imovine financira iz vlastitih izvora budući da je vrijednost pokazatelja u razdoblju od 2015. do 2017. veća od 50%.

Koeficijent financiranja pokazuje koliki je odnos vlastitih i tuđih izvora u financiranju poslovanja društva. Taj pokazatelj daje informacije o tome kakav je odnos u financijskoj strukturi društva odnosno ako su obveze društva veće od kapitala to znači da se društvo financira uglavnom tuđim novcem. Prema iskustvenim podacima poželjno je da bude što niži, a maksimalno 1. Vrijednosti ovog pokazatelja kreću se u rasponu od 0,81 do 0,89 što znači da obveze nisu veće od kapitala.

Pokriće troškova kamata -prilikom utvrđivanja pokrića troškova kamata razmatra se koliko su puta kamate pokrivenne ostvarenim iznosom dobiti prije poreza uvećanim za kamate. Ako je to pokriće veće, zaduženost je manja i obratno. Vrijednost ovog pokazatelja ne bi trebala biti manja od 3,0. Na temelju analiziranih podataka može se zaključiti kako se u 2017. godini uvelike povećala mogućnost pokrića kamata iz glavnice što u konačnici ima za rezultat manju zaduženost u odnosu na prethodne godine.

Stupnjevi pokrića I i II razmatraju pokriće dugotrajne imovine glavnicom odnosno glavnicom uvećanom za dugoročne obveze. Bitno je da je vrijednost stupnja pokrića II veća od 1, a na primjera poduzeća Kraš d.d. vidljivo je da je taj uvjet zadovoljen, što znači da je dio dugoročnih izvora iskorišten za financiranje kratkotrajne imovine.

5.4. Pokazatelji profitabilnosti

Tablica 14: Podaci za izračun pokazatelja profitabilnosti za Kraš d.d.

Stavka	2015.	2016.	2017.
Bruto dobitak	19.264.297	32.707.333	39.075.884
Ukupna imovina	1.185.760.940	1.204.795.406	1.208.525.412
Prihodi od prodaje	1.002.693.539	1.008.737.096	1.023.704.542
Neto dobit	14.821.824	25.643.763	30.447.263
Glavnica	628.894.085	634.695.662	665.811.631

Izvor: izrada autora na temelju konsolidiranih financijskih izvještaja poduzeća

Tablica 15: Pokazatelji zaduženosti poduzeća Kraš d.d.

Naziv pokazatelja	2015.	2016.	2017.
Bruto profitna marža	1,92%	3,24%	3,82%
Neto profitna marža	1,48%	2,54%	2,97%
Povrat na ukupnu imovinu (ROA)	1,25%	2,13%	2,52%
Povrat na vlastiti kapital (ROE)	2,36%	4,04%	4,57%

Izvor: izrada autora na temelju konsolidiranih financijskih izvještaja poduzeća

Bruto profitna marža pokazuje koliko prostora u prihodu ostaje za pokriće poslovne nadogradnje nakon što se određeni proizvod dovede do realizacije na tržištu. Drugim riječima, bruto profitna marža pokazuje koliko je posto (%) prihoda poduzeću ostalo nakon pokrića troškova za prodano za pokriće troškova uprave, prodaje, troškova financiranja, poreza na dobitak i dobitka nakon oporezivanja te ukazuje na mogućnost racionaliziranja ukupnih troškova. Prema rezultatima analize, poduzeću Kraš d.d. je u 2015. godini ostalo 1,92% prihoda, a u 2016. i 2017. godini primjetan je trend rasta na 3,24% odnosno 3,82% prihoda.

Neto profitna marža pokazuje koliko je posto (%) prihoda poduzeću ostalo nakon podmirenja svih troškova i poreza na dobitak. Preostali prihod predstavlja dobitak koji poduzeće može rasporediti na dividendu ili dio može prenijeti na zadržani dobitak. Neto profitna marža najprecizniji je podatak o konačnim efektima obavljenog tj. realiziranog posla. Nakon podmirenja svih obveza poduzeću je u 2015. godini ostalo 1,48% prihoda za

financiranje neto dobiti dok je taj postotak u 2016. i 2017. godini bio i veći i iznosio je 2,54% odnosno 2,97% u 2017. godini.

Povrat na ukupnu imovinu (ROA) daje informaciju o tome koliko efektivno poduzeće koristi sva sredstva vezana u poduzeću te koliki iznos profita poduzeće može ostvariti temeljem jedinice imovine u svom vlasništvu. Pokazatelj povrata na ukupnu imovinu s većom vrijednošću pokazuje bolji učinak poslovanja društva u promatranom razdoblju. To je zapravo pokazatelj učinka ekonomičnosti imovine kojom se obavlja djelatnost. Kod promatranog poduzeća vidljivo je da je u 2015. svaka kuna angažirane imovine stvorila je 0,125 novčanih jedinica, odnosno u 2016. i 2017. godini je na 1 kunu angažirane imovine ostvareno 0,0213 tj. 0,0252 kune dobiti nakon oporezivanja.

Povrat na vlastiti kapital (ROE) pokazuje koliko poduzeće ostvari dobiti na 1 kunu uloženog vlastitog kapitala. Poželjno je da vrijednost ovog pokazatelja bude što viša. Izrazito je zanimljiv investitorima s obzirom da daje odgovor na pitanje u kojoj je mjeri njegovo ulaganje izvršilo povrat, a s druge strane potencijalnim investitorima može biti vrlo važna smjernica prilikom donošenja odluke o tome hoće li ulagati vlastiti kapital u poduzeće ili pak ne. Temeljem izvršene analize vidljivo je da Kraš d.d. u 2015. godini na 1 kunu uloženog vlastitog kapitala ostvario 0,0236 kune dobiti dok je u 2016. i 2017. zabilježen značajan skok vrijednosti pokazatelja.

5.5. Pokazatelji ekonomičnosti

Tablica 16: Podaci za izračun pokazatelja ekonomičnosti za Kraš d.d.

Stavka	2015.	2016.	2017.
Ukupni prihodi	1.029.089.879	1.024.859.128	1.035.542.764
Ukupni rashodi	1.009.825.582	992.151.795	996.466.880
Prihodi od prodaje	1.002.693.539	1.008.737.096	1.023.704.542
Rashodi prodaje	28.669.575	42.409.687	40.449.217
Financijski prihodi	5.428.655	5.946.190	2.847.513
Financijski rashodi	13.536.537	14.739.545	16.999.284
Izvanredni prihodi	0	0	0
Izvanredni rashodi	0	0	0

Izvor: izrada autora na temelju konsolidiranih financijskih izvještaja poduzeća

Tablica 17: Pokazatelji ekonomičnosti poduzeća Kraš d.d.

Naziv pokazatelja	2015.	2016.	2017.
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,019	1,033	1,039
Ekonomičnost prodaje	34,97	23,786	25,308
Ekonomičnost financiranja	0,401	0,403	0,168
Ekonomičnost izvanrednih aktivnosti	0	0	0

Izvor: izrada autora na temelju konsolidiranih financijskih izvještaja poduzeća

Ekonomičnost ukupnog poslovanja na primjeru poduzeća Kraš d.d. ukazuje na to da su prihodi promatranog poduzeća veći od rashoda budući da su vrijednosti ovog pokazatelja u sve tri analizirane godine veće od 1 odnosno da poduzeće na svaku novčanu jedinicu rashoda ostvaruje 1,019 kuna prihoda (2015. godina) odnosno 1,039 kuna prihoda (2017. godina).

Ekonomičnost financiranja stavlja u odnos financijske prihode i financijske rashode. Vrijednost ovog pokazatelja za Kraš d.d. ni u jednoj od promatranih godina ne prelazi minimalno poželjnu vrijednost 1. Međutim, uzimajući u obzir mali udio ukupnih financijskih prihoda i rashoda u strukturi ukupnih prihoda i rashoda to bitno ne utječe na ukupnu ekonomičnost

5.6. Pokazatelji investiranja

Tablica 18: Podaci za izračun pokazatelja investiranja za Kraš d.d.

Stavka	2015.	2016.	2017.
Broj dionica	1.369.484	1.341.317	1.392.454
Neto dobit	14.821.824	25.643.763	30.447.263

Izvor: izrada autora na temelju konsolidiranih financijskih izvještaja poduzeća

Tablica 19: Pokazatelj investiranja poduzeća Kraš d.d.

Naziv pokazatelja	2015.	2016.	2017.
Dobit po dionici	10,82	19,11	21,86

Izvor: izrada autora na temelju konsolidiranih financijskih izvještaja poduzeća

Prosječni ponderirani broj dionica koji se primjenjuje kod izračuna zarade po dionici za 2017. godini iznosio je 1.392.454 dionice, za 2016. godinu 1.341.317 dionica dok je za 2015. godinu iznosio 1.369.484 dionice. Zarada po dionici je rasla tijekom promatranog razdoblja od 10,82 kune u 2015. godini do 21,86 kuna u 2017. godini.

6. ZAKLJUČAK

Glavni izvor informacija o poslovanju tvrtke jesu financijska izvješća u kojima su sadržani podaci o prošlim aktivnostima i njihovim rezultatima. Zadatak je analize financijskih izvješća s jedne strane prepoznati i iskoristiti prednosti poduzeća ali i detektirati njegove slabosti kako bi se mogle poduzeti korektivne mjere. Analiza financijskih izvještaja provodi se u svrhu ocjene financijske situacije i uspješnosti poslovnog subjekta za određeno obračunsko razdoblje odnosno ona oslikava poslovanje poduzeća i daje mogućnost usporedbe s prethodnim razdobljima ili pak s drugim društvima iste djelatnosti ali i s gospodarstvom u cjelini.

Jedna od najčešće korištenih analiza financijskih izvješća je analiza putem financijskih pokazatelja. Potrebno je naglasiti kako dobivene informacije same za sebe ne govore mnogo ali predstavljaju značajnu polugu pri donošenju budućih poslovnih odluka kako za interne tako i za eksterne korisnike informacija. Prije donošenja ocjene o tome jesu li veličine nekih pokazatelja zadovoljavajuće ili ne, potrebno ih je usporediti s određenim standardnim veličinama jer, primjerice, ostvarena dobit ne mora značiti da promatrano poduzeće zaista raspolaže dovoljnim iznosom novca potrebnim za plaćanje različitih obveza i obratno, gubitak ne mora značiti da poduzeće nema novca.

Kraš d.d. je danas suvremeno organizirana kompanija koja se uspješno prilagođava izazovima tržišta, a čiji cjelokupni uspjeh počiva na dobroj poslovnoj strategiji koja kombinira razvoj jakih brendova s kontinuiranim ulaganjem u kvalitetu proizvodnje i praćenje gospodarskih trendova. Za potrebe specijalističkog diplomskog rada analizirano je poslovanje Kraš d.d. od 2015. do 2017. godine.

U promatranom razdoblju evidentni su problemi u podmirivanju dospjelih kratkoročnih obveza iz raspoloživih novčanih izvora iako skoro svi pokazatelji imaju uzlazan trend. Društvo veći dio svoje imovine financira iz vlastitih izvora, a u 2017. godini se uvelike povećala i mogućnost pokrića kamata iz glavnice što u konačnici ima za rezultat i manju zaduženost u odnosu na prethodne godine. Valja istaknuti kako Kraš d.d. nema problema sa naplatom svojih potraživanja. Prihodi od prodaje u promatranom razdoblju bilježe porast što je odraz razvoja novih i inoviranih proizvoda. Sukladno postavljenim ciljevima kontinuiranog rasta izvoza u 2017. godini otvorena su nova izvozna tržišta dok je na većini postojećih tržišta ostvaren rast u odnosu na 2015. i 2016. godinu. Može se reći kako je 2017. godina bila izrazito izazovna za Kraš uzimajući u obzir situaciju u Agrokoru i činjenicu da se radi o

maloprodajnom kanalu od izuzetne važnosti za Kraš d.d.. Kako bi se omogućilo neometano postizanje daljnjeg rasta prodajnih količina, prihoda i dobiti te kako se nastala kriza u Agrokorovu sustavu ne bi nepovoljno odrazila na poslovanje analiziranog poduzeća bilo je potrebno pravovremeno poduzeti akcije i mjere. Kao prednost Kraša, osim prepoznatljivosti brendova, ističe se činjenica da njihovi proizvodi nude poznatu i ustaljenu kvalitetu koja se ne mijenja ovisno o tržištu što potrošačima daje dodatnu vrijednost za potrošen novac.

LITERATURA:

1. Belak V.,(2006), Profesionalno računovodstvo prema MSFI i hrvatskim poreznim propisima, Belak, Zagreb, Zgombić & Partneri
2. Belak V.,(1995), Menadžersko računovodstvo, Zagreb, RRiF plus
3. Dečman,N.,(2012), Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u RH, Ekonomski fakultet sveučilišta u Zagrebu
4. Financijski pokazatelji, raspoloživo na http://www.efos.unios.hr/financiranje-poduzetnickog-pothvata/wp-content/uploads/sites/224/2013/04/8_financijski-pokazatelji.pdf, nastavni materijal, pristupljeno 18.02.2019.
5. Habek,M. et al.(2006), Temelji računovodstva i analitička knjigovodstva, Zagreb, RRiF-Plus
6. Helfret,E.A.,(1997), Tehnike financijske analize, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, RRiF
7. Ivanković,Z.,(1997), Financijski menadžment, Sveučilište u Rijeci, Hotelijerski fakultet Opatija
8. Kraš d.d.,Povijest Kraša, raspoloživo na <https://www.kras.hr/hr/o-nama/o-nama/povijest-krasa/1910> , pristupljeno 13.04.2019.
9. Kraš d.d., Vizija i misija, raspoloživo na <http://www.kras.hr/hr/o-nama/o-nama/misija-i-vizija>, pristupljeno 13.04.2019.
10. Kraš d.d., (2017), Konsolidirani financijski izvještaj 2017. godina, raspoloživo na <https://www.kras.hr/datastore/filestore/17/Godisnje-izvjesce-2017.pdf> , pristupljeno 13.04.2019.
11. Kraš d.d., (2016), Konsolidirani financijski izvještaj 2016. godina, raspoloživo na https://www.kras.hr/datastore/filestore/18/Godisnje_izvjesce_2016.pdf, pristupljeno 13.04.2019.
12. Kraš d.d., (2015): Konsolidirani financijski izvještaj 2015. godina, raspoloživo na <https://www.kras.hr/datastore/filestore/19/Godisnje-izvjesce-2015.pdf>, pristupljeno 13.04.2019.
13. Matić I., Pavić I., Mateljak Ž.,(2009), Menadžment: Priručnik za nastavu, Split, Ekonomski fakultet Split
14. Meigs R.F.,Meigs, W.B.,(1999), Temelj poslovnog odlučivanja, Zagreb, MATE d.o.o.

15. Narodne novine, (2006): Odluka o objavljivanju međunarodnih standarda financijskog izvještavanja, Narodne novine d.d., Zagreb, izdanje 140/06
16. Narodne novine, (2016) : Zakon o računovodstvu, Narodne novine d.d., Zagreb, 120/16
17. Vidučić, Lj.,(2012), Financijski menadžment, Zagreb, RRiF plus
18. Vidučić, Lj., Pepur, S.,Šimić Šarić, M.,(2015), Financijski menadžment, Zagreb, RRiF plus
19. Vuk,J., (2019): Izvještaj o novčanim tokovima za 2018. Godinu, Računovodstvo, Revizija i Financije, Zagreb, RRiF plus, siječanj 2019, stranica 141.
20. Žager, K., Mamić Sačer,I., Sever, S., Žager,L.,(2008), Analiza financijskih izvještaja, Zagreb, Masmedia

POPIS TABLICA:

Tablica 1: Pokazatelji likvidnosti	15
Tablica 2: Pokazatelji aktivnosti	18
Tablica 3: Pokazatelji zaduženosti	21
Tablica 4: Pokazatelji profitabilnosti	24
Tablica 5: Pokazatelji ekonomičnosti.....	27
Tablica 6: Pokazatelji investiranja	29
Tablica 7: Konsolidirani financijski pokazatelji	37
Tablica 8: Podaci za izračun pokazatelja likvidnosti za Kraš d.d.	40
Tablica 9: Pokazatelji likvidnosti poduzeća Kraš d.d.	40
Tablica 10: Podaci za izračun pokazatelja aktivnosti za Kraš d.d.....	41
Tablica 11: Pokazatelji aktivnosti poduzeća Kraš d.d.....	42
Tablica 12: Podaci za izračun pokazatelja zaduženosti za Kraš d.d.	43
Tablica 13: Pokazatelji zaduženosti poduzeća Kraš d.d.....	43
Tablica 14: Podaci za izračun pokazatelja profitabilnosti za Kraš d.d.....	45
Tablica 15: Pokazatelji zaduženosti poduzeća Kraš d.d.....	45
Tablica 16: Podaci za izračun pokazatelja ekonomičnosti za Kraš d.d.....	46
Tablica 17: Pokazatelji ekonomičnosti poduzeća Kraš d.d.....	47
Tablica 18: Podaci za izračun pokazatelja investiranja za Kraš d.d.....	47
Tablica 19: Pokazatelj investiranja poduzeća Kraš d.d.....	48

POPIS GRAFOVA:

Grafikon 1: Prodaja Kraš grupe	37
Grafikon 2: Struktura izvoza u 2015. godini.....	38
Grafikon 3: Struktura izvoza u 2016. godini.....	38
Grafikon 4: Struktura izvoza u 2017. godini.....	39

POPIS SLIKA:

Slika 1: Logo Kraš d.d.....	32

PRILOZI

Prilog 1: Bilanca kraš d.d. na dan 31.12.2015.

BILANCA stanje na dan 31.12.2015.

Obveznik: KRAŠ d.d. Zagreb			
Naziv pozicije	AOP oznaka	Prethodna godina (neto)	Tekuća godina (neto)
1	2	3	4
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	001	0	0
B) DUGOTRAJNA IMOVINA (003+010+020+029+033)	002	649.685.245	662.768.773
I. NEMATERIJALNA IMOVINA (004 do 009)	003	1.031.775	826.990
1. Izdaci za razvoj	004	0	0
2. Koncesije, patenti, licencije, robne i uslužne marke, softver i ostala prava	005	925.699	769.614
3. Goodwill	006	0	0
4. Predujmovi za nabavu nematerijalne imovine	007	0	0
5. Nematerijalna imovina u pripremi	008	67.550	0
6. Ostala nematerijalna imovina	009	38.526	57.376
II. MATERIJALNA IMOVINA (011 do 019)	010	562.241.707	587.977.829
1. Zemljište	011	105.543.481	105.500.764
2. Građevinski objekti	012	260.115.088	248.434.689
3. Postrojenja i oprema	013	101.698.869	127.998.947
4. Alati, pogonski inventar i transportna imovina	014	20.907.357	20.221.294
5. Biološka imovina	015	4.187.915	3.995.317
6. Predujmovi za materijalnu imovinu	016	4.812.408	630.951
7. Materijalna imovina u pripremi	017	40.830.368	57.904.564
8. Ostala materijalna imovina	018	2.334.236	1.827.142
9. Ulaganje u nekretnine	019	21.811.985	21.464.161
III. DUGOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA (021 do 028)	020	83.200.393	71.051.488
1. Udjeli (dionice) kod povezanih poduzetnika	021	0	0
2. Dani zajmovi povezanim poduzetnicima	022	0	0
3. Sudjelujući interesi (udjeli)	023	10.503.985	10.533.138
4. Zajmovi dani poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi	024	0	0
5. Ulaganja u vrijednosne papire	025	382.086	289.112
6. Dani zajmovi, depoziti i slično	026	67.705.574	54.925.737
7. Ostala dugotrajna financijska imovina	027	4.608.748	5.303.501
8. Ulaganja koja se obračunavaju metodom udjela	028	0	0
IV. POTRAŽIVANJA (030 do 032)	029	0	0
1. Potraživanja od povezanih poduzetnika	030	0	0
2. Potraživanja po osnovi prodaje na kredit	031	0	0
3. Ostala potraživanja	032	0	0
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	033	3.211.370	2.912.466
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA (035+043+050+058)	034	508.009.025	522.992.167
I. ZALIHE (036 do 042)	035	132.269.340	149.513.139
1. Sirovine i materijal	036	67.015.010	74.293.905
2. Proizvodnja u tijeku	037	1.488.199	1.079.228
3. Gotovi proizvodi	038	24.348.045	29.009.259
4. Trgovačka roba	039	33.763.400	43.465.416
5. Predujmovi za zalihe	040	4.455.783	674.844
6. Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	041	0	0
7. Biološka imovina	042	1.198.903	990.487
II. POTRAŽIVANJA (044 do 049)	043	313.014.753	322.702.908
1. Potraživanja od povezanih poduzetnika	044	0	0
2. Potraživanja od kupaca	045	295.643.248	299.247.690
3. Potraživanja od sudjelujućih poduzetnika	046	0	3.081
4. Potraživanja od zaposlenika i članova poduzetnika	047	906.451	705.468
5. Potraživanja od države i drugih institucija	048	2.227.267	5.186.671
6. Ostala potraživanja	049	14.237.787	17.559.998
III. KRATKOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA (051 do 057)	050	18.008.344	14.103.152
1. Udjeli (dionice) kod povezanih poduzetnika	051	0	0
2. Dani zajmovi povezanim poduzetnicima	052	0	0
3. Sudjelujući interesi (udjeli)	053	0	0
4. Zajmovi dani poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi	054	0	0
5. Ulaganja u vrijednosne papire	055	1.800.000	1.800.000
6. Dani zajmovi, depoziti i slično	056	16.124.289	12.218.635
7. Ostala financijska imovina	057	84.055	84.517
IV. NOVAC U BANCII I BLAGAJNI	058	44.716.588	36.672.968
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	059	14.545.076	11.927.289
E) UKUPNO AKTIVA (001+002+034+059)	060	1.172.239.346	1.197.688.229
F) IZVANBILANČNI ZAPISI	061	24.299.758	24.290.710

PASIVA			
A) KAPITAL I REZERVE (063+064+065+071+072+075+078)	062	633.869.194	628.894.085
I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL	063	549.448.400	549.448.400
II. KAPITALNE REZERVE	064	-19.946.123	-19.881.893
III. REZERVE IZ DOBITI (066+067-068+069+070)	065	27.430.379	28.290.222
1. Zakonske rezerve	066	27.430.379	28.290.222
2. Rezerve za vlastite dionice	067	23.059.276	28.024.368
3. Vlastite dionice i udjeli (odbitna stavka)	068	23.059.276	28.024.368
4. Statutarne rezerve	069	0	0
5. Ostale rezerve	070	0	0
IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE	071	746.180	-1.149.795
V. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK (073-074)	072	42.607.812	37.023.586
1. Zadržana dobit	073	42.607.812	37.023.586
2. Preneseni gubitak	074	0	0
VI. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE (076-077)	075	13.240.805	13.951.752
1. Dobit poslovne godine	076	13.240.805	13.951.752
2. Gubitak poslovne godine	077	0	0
VII. MANJINSKI INTERES	078	20.341.741	21.211.813
B) REZERVIRANJA (080 do 082)	079	0	0
1. Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze	080	0	0
2. Rezerviranja za porezne obveze	081	0	0
3. Druga rezerviranja	082	0	0
C) DUGOROČNE OBVEZE (084 do 092)	083	160.692.329	166.410.119
1. Obveze prema povezanim poduzetnicima	084	0	0
2. Obveze za zajmove, depozite i slično	085	0	0
3. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	086	112.517.787	113.262.419
4. Obveze za predujmove	087	0	644.042
5. Obveze prema dobavljačima	088	0	0
6. Obveze po vrijednosnim papirima	089	0	0
7. Obveze prema poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi	090	38.938.227	43.567.280
8. Ostale dugoročne obveze	091	1.821.474	1.598.054
9. Odgođena porezna obveza	092	7.414.841	7.338.324
D) KRATKOROČNE OBVEZE (094 do 105)	093	370.714.824	395.619.101
1. Obveze prema povezanim poduzetnicima	094	0	0
2. Obveze za zajmove, depozite i slično	095	2.811.778	3.300.000
3. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	096	57.159.407	69.897.922
4. Obveze za predujmove	097	60.139	153.108
5. Obveze prema dobavljačima	098	145.965.967	145.699.095
6. Obveze po vrijednosnim papirima	099	0	0
7. Obveze prema poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi	100	120.263.162	136.818.538
8. Obveze prema zaposlenicima	101	12.355.516	12.017.672
9. Obveze za poreze, doprinose i slična davanja	102	21.399.143	18.771.144
10. Obveze s osnove udjela u rezultatu	103	922.521	1.053.669
11. Obveze po osnovi dugotrajne imovine namijenjene prodaji	104	0	0
12. Ostale kratkoročne obveze	105	9.777.191	7.907.953
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEGA RAZDOBLJA	106	6.962.999	6.764.924
F) UKUPNO – PASIVA (062+079+083+093+106)	107	1.172.239.346	1.197.688.229
G) IZVANBILANČNI ZAPISI	108	24.299.758	24.290.710
DODATAK BILANCI (popunjava poduzetnik koji sastavlja konsolidirani godišnji financijski izvještaj)			
A) KAPITAL I REZERVE			
1. Pripisano imateljima kapitala matice	109	613.527.453	607.682.272
2. Pripisano manjinskom interesu	110	20.341.741	21.211.813

Prilog 2: Račun dobiti i gubitka Kraš d.d. u razdoblju od 01.01.2015. do 31.12.2015.

RAČUN DOBITI I GUBITKA
u razdoblju 01.01.2015. do 31.12.2015.

Obveznik: KRAŠ d.d. Zagreb			
Naziv pozicije	AOP oznaka	Prethodna godina	Tekuća godina
1	2	3	4
I. POSLOVNI PRIHODI (112+113)	111	1.019.067.392	1.023.661.224
1. Prihodi od prodaje	112	995.438.698	1.002.693.539
2. Ostali poslovni prihodi	113	23.628.694	20.967.685
II. POSLOVNI RASHODI (115+116+120+124+125+126+129+130)	114	987.829.119	996.289.045
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	115	-1.353.144	-4.014.757
2. Materijalni troškovi (117 do 119)	116	631.951.268	649.388.945
a) Troškovi sirovina i materijala	117	462.784.634	485.606.274
b) Troškovi prodane robe	118	41.980.254	28.669.575
c) Ostali vanjski troškovi	119	127.186.380	135.113.096
3. Troškovi osoblja (121 do 123)	120	247.048.049	254.817.124
a) Neto plaće i nadnice	121	147.224.889	153.688.769
b) Troškovi poreza i doprinosa iz plaća	122	67.643.542	67.185.623
c) Doprinosi na plaće	123	32.179.618	33.942.732
4. Amortizacija	124	46.788.327	46.252.800
5. Ostali troškovi	125	50.472.502	45.502.316
6. Vrijednosno usklađivanje (127+128)	126	2.233.909	998.843
a) dugotrajne imovine (osim financijske imovine)	127	0	0
b) kratkotrajne imovine (osim financijske imovine)	128	2.233.909	998.843
7. Rezerviranja	129	0	0
8. Ostali poslovni rashodi	130	10.688.208	3.343.774
III. FINANCIJSKI PRIHODI (132 do 136)	131	3.866.385	5.428.655
1. Kamate, tečajne razlike, dividende i slični prihodi iz odnosa s	132	0	0
2. Kamate, tečajne razlike, dividende, slični prihodi iz odnosa s	133	3.571.705	3.725.406
3. Dio prihoda od pridruženih poduzetnika i sudjelujućih interesa	134	0	0
4. Nerealizirani dobiti (prihodi) od financijske imovine	135	0	0
5. Ostali financijski prihodi	136	294.680	1.703.249
IV. FINANCIJSKI RASHODI (138 do 141)	137	13.389.425	13.536.537
1. Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi s povezanim poduzetnicima	138	0	0
2. Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi iz odnosa s nepovezanim	139	13.298.053	13.513.422
3. Nerealizirani gubici (rashodi) od financijske imovine	140	0	0
4. Ostali financijski rashodi	141	91.372	23.115
V. UDIO U DOBITI OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	142	0	0
VI. UDIO U GUBITKU OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	143	0	0
VII. IZVANREDNI - OSTALI PRIHODI	144	0	0
VIII. IZVANREDNI - OSTALI RASHODI	145	0	0
IX. UKUPNI PRIHODI (111+131+142 + 144)	146	1.022.933.777	1.029.089.879
X. UKUPNI RASHODI (114+137+143 + 145)	147	1.001.218.544	1.009.825.582
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (146-147)	148	21.715.233	19.264.297
1. Dobit prije oporezivanja (146-147)	149	21.715.233	19.264.297
2. Gubitak prije oporezivanja (147-146)	150	0	0
XII. POREZ NA DOBIT	151	7.719.613	4.442.473
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (148-151)	152	13.995.620	14.821.824
1. Dobit razdoblja (149-151)	153	13.995.620	14.821.824
2. Gubitak razdoblja (151-148)	154	0	0
DODATAK RDG-u (popunjava poduzetnik koji sastavlja konsolidirani godišnji financijski izvještaj)			
XIV. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA			
1. Pripisana imateljima kapitala matice	155	13.240.805	13.951.752
2. Pripisana manjinskom interesu	156	754.815	870.072

Prilog 3: Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti za Kraš d.d. za 2015. godinu

IZVJEŠTAJ O OSTALOJ SVEOBUHVAATNOJ DOBITI (popunjava poduzetnik obveznik primjene MSFI-a)			
I. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (= 152)	157	13.995.620	14.821.824
II. OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT/GUBITAK PRIJE POREZA (159 do 165)	158	420.044	-1.895.975
1. Tečajne razlike iz preračuna inozemnog poslovanja	159	-8.578	-1.911.297
2. Promjene revalorizacijskih rezervi dugotrajne materijalne i	160	0	0
3. Dobit ili gubitak s osnove ponovnog vrednovanja financijske	161	428.622	15.322
4. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite novčanog toka	162	0	0
5. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite neto ulaganja u inozemstvu	163	0	0
6. Udio u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti/gubitku pridruženih poduzetnika	164	0	0
7. Aktuarski dobici/gubici po planovima definiranih primanja	165	0	0
III. POREZ NA OSTALU SVEOBUHVAATNU DOBIT RAZDOBLJA	166	84.009	0
IV. NETO OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK	167	336.035	-1.895.975
V. SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (157+167)	168	14.331.655	12.925.849
DODATAK Izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (popunjava poduzetnik koji sastavlja konsolidirani godišnji financijski izvještaj)			
VI. SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA			
1. Pripisana imateljima kapitala matice	169	13.576.840	12.055.777
2. Pripisana manjinskom interesu	170	754.815	870.072

Prilog 4: Bilanca za Kraš d.d. na dan 31.12.2016.

BILANCA
stanje na dan 31.12.2016.

Obveznik: KRAŠ d.d. Zagreb			
Naziv pozicije	AOP oznaka	Prethodna godina (neto)	Tekuća godina (neto)
1	2	3	4
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	001	0	0
B) DUGOTRAJNA IMOVINA (003+010+020+029+033)	002	662.768.773	667.781.931
I. NEMATERIJALNA IMOVINA (004 do 009)	003	826.990	522.460
1. Izdaci za razvoj	004	0	0
2. Koncesije, patenti, licencije, robne i uslužne marke, softver i ostala prava	005	769.614	479.121
3. Goodwill	006	0	0
4. Predujmovi za nabavu nematerijalne imovine	007	0	0
5. Nematerijalna imovina u pripremi	008	0	0
6. Ostala nematerijalna imovina	009	57.376	43.339
II. MATERIJALNA IMOVINA (011 do 019)	010	587.977.829	576.658.333
1. Zemljište	011	105.500.764	105.427.349
2. Građevinski objekti	012	248.434.689	237.494.997
3. Postrojenja i oprema	013	127.998.947	149.541.421
4. Alati, pogonski inventar i transportna imovina	014	20.221.294	17.686.479
5. Biološka imovina	015	3.995.317	3.609.295
6. Predujmovi za materijalnu imovinu	016	630.951	239.179
7. Materijalna imovina u pripremi	017	57.904.564	39.968.880
8. Ostala materijalna imovina	018	1.827.142	1.393.962
9. Ulaganje u nekretnine	019	21.464.161	21.296.771
III. DUGOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA (021 do 028)	020	71.051.488	87.975.525
1. Udjeli (dionice) kod povezanih poduzetnika	021	0	0
2. Dani zajmovi povezanim poduzetnicima	022	0	0
3. Sudjelujući interesi (udjeli)	023	0	0
4. Zajmovi dani poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi	024	0	0
5. Ulaganja u vrijednosne papire	025	289.112	289.112
6. Dani zajmovi, depoziti i slično	026	54.925.737	71.600.220
7. Ostala dugotrajna financijska imovina	027	15.836.639	16.086.193
8. Ulaganja koja se obračunavaju metodom udjela	028	0	0
IV. POTRAŽIVANJA (030 do 032)	029	0	0
1. Potraživanja od povezanih poduzetnika	030	0	0
2. Potraživanja po osnovi prodaje na kredit	031	0	0
3. Ostala potraživanja	032	0	0
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	033	2.912.466	2.625.613
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA (035+043+050+058)	034	522.992.167	537.013.475
I. ZALIHE (036 do 042)	035	149.513.139	151.558.643
1. Sirovine i materijal	036	74.293.905	68.585.881
2. Proizvodnja u tijeku	037	1.079.228	1.039.463
3. Gotovi proizvodi	038	29.009.259	33.262.034
4. Trgovačka roba	039	43.465.416	46.870.492
5. Predujmovi za zalihe	040	674.844	1.140.864
6. Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	041	0	277.209
7. Biološka imovina	042	990.487	382.700
II. POTRAŽIVANJA (044 do 049)	043	322.702.908	310.415.544
1. Potraživanja od povezanih poduzetnika	044	0	0
2. Potraživanja od kupaca	045	299.250.770	291.897.587
3. Potraživanja od sudjelujućih poduzetnika	046	0	0
4. Potraživanja od zaposlenika i članova poduzetnika	047	705.468	1.784.889
5. Potraživanja od države i drugih institucija	048	5.186.671	3.897.296
6. Ostala potraživanja	049	17.559.999	12.835.772
III. KRATKOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA (051 do 057)	050	14.103.152	20.420.070
1. Udjeli (dionice) kod povezanih poduzetnika	051	0	0
2. Dani zajmovi povezanim poduzetnicima	052	0	0
3. Sudjelujući interesi (udjeli)	053	0	0
4. Zajmovi dani poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi	054	0	0
5. Ulaganja u vrijednosne papire	055	1.800.000	4.147.000
6. Dani zajmovi, depoziti i slično	056	12.218.635	16.180.408
7. Ostala financijska imovina	057	84.517	92.662
IV. NOVAC U BANCI I BLAGAJNI	058	36.672.968	54.619.218
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	059	11.927.289	5.562.004
E) UKUPNO AKTIVA (001+002+034+059)	060	1.197.688.229	1.210.357.410
F) IZVANBILANČNI ZAPISI	061	24.290.710	24.231.259

PASIVA			
A) KAPITAL I REZERVE (063+064+065+071+072+075+078)	062	628.894.085	634.695.662
I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL	063	549.448.400	549.448.400
II. KAPITALNE REZERVE	064	-19.881.893	-13.912.987
III. REZERVE IZ DOBITI (066+067-068+069+070)	065	28.290.222	11.852.555
1. Zakonske rezerve	066	28.290.222	28.763.199
2. Rezerve za vlastite dionice	067	28.024.368	33.915.725
3. Vlastite dionice i udjeli (odbitna stavka)	068	28.024.368	50.826.369
4. Statutarne rezerve	069	0	0
5. Ostale rezerve	070	0	0
IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE	071	-1.149.795	-4.485.924
V. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK (073-074)	072	37.023.586	44.938.042
1. Zadržana dobit	073	37.023.586	44.938.042
2. Preneseni gubitak	074	0	0
VI. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE (076-077)	075	13.951.752	24.564.890
1. Dobit poslovne godine	076	13.951.752	24.564.890
2. Gubitak poslovne godine	077	0	0
VII. MANJINSKI INTERES	078	21.211.813	22.290.686
B) REZERVIRANJA (080 do 082)	079	0	0
1. Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze	080	0	0
2. Rezerviranja za porezne obveze	081	0	0
3. Druga rezerviranja	082	0	0
C) DUGOROČNE OBVEZE (084 do 092)	083	166.410.119	186.369.353
1. Obveze prema povezanim poduzetnicima	084	0	0
2. Obveze za zajmove, depozite i slično	085	0	0
3. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	086	156.829.699	177.962.057
4. Obveze za predujmove	087	644.042	511.930
5. Obveze prema dobavljačima	088	0	0
6. Obveze po vrijednosnim papirima	089	0	0
7. Obveze prema poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi	090	0	0
8. Ostale dugoročne obveze	091	1.598.054	1.349.570
9. Odgođena porezna obveza	092	7.338.324	6.545.796
D) KRATKOROČNE OBVEZE (094 do 105)	093	395.619.101	378.146.890
1. Obveze prema povezanim poduzetnicima	094	0	0
2. Obveze za zajmove, depozite i slično	095	3.300.000	5.003.000
3. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	096	205.734.573	215.692.236
4. Obveze za predujmove	097	153.108	403.293
5. Obveze prema dobavljačima	098	145.791.750	114.851.508
6. Obveze po vrijednosnim papirima	099	0	0
7. Obveze prema poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi	100	0	0
8. Obveze prema zaposlenicima	101	12.017.672	11.757.160
9. Obveze za poreze, doprinose i slična davanja	102	18.771.144	20.567.319
10. Obveze s osnove udjela u rezultatu	103	1.053.669	663.612
11. Obveze po osnovi dugotrajne imovine namijenjene prodaji	104	0	0
12. Ostale kratkoročne obveze	105	8.797.185	9.208.762
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEGA RAZDOBLJA	106	6.764.924	11.145.505
F) UKUPNO – PASIVA (062+079+083+093+106)	107	1.197.688.229	1.210.357.410
G) IZVANBILANČNI ZAPISI	108	24.290.710	24.231.259
DODATAK BILANCI (popunjava poduzetnik koji sastavlja konsolidirani godišnji financijski izvještaj)			
A) KAPITAL I REZERVE			
1. Pripisano imateljima kapitala matice	109	607.682.272	612.404.976
2. Pripisano manjinskom interesu	110	21.211.813	22.290.686

Prilog 5: Račun dobiti i gubitka za Kraš d.d. u razdoblju od 01.01.2016. do 31.12.2016.

RAČUN DOBITI I GUBITKA
u razdoblju 01.01.2016. do 31.12.2016.

Obveznik: KRAŠ d.d. Zagreb			
Naziv pozicije	AOP oznaka	Prethodna godina	Tekuća godina
1	2	3	4
I. POSLOVNI PRIHODI (112+113)	111	1.023.661.224	1.018.912.938
1. Prihodi od prodaje	112	1.002.693.539	1.008.737.096
2. Ostali poslovni prihodi	113	20.967.685	10.175.842
II. POSLOVNI RASHODI (115+116+120+124+125+126+129+130)	114	996.289.045	977.412.250
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	115	-4.014.757	-3.582.816
2. Materijalni troškovi (117 do 119)	116	649.388.945	623.742.532
a) Troškovi sirovina i materijala	117	485.606.274	453.099.137
b) Troškovi prodane robe	118	28.669.575	42.409.687
c) Ostali vanjski troškovi	119	135.113.096	128.233.708
3. Troškovi osoblja (121 do 123)	120	254.817.124	259.374.560
a) Neto plaće i nadnice	121	153.688.769	156.165.473
b) Troškovi poreza i doprinosa iz plaća	122	67.185.623	68.740.467
c) Doprinosi na plaće	123	33.942.732	34.468.620
4. Amortizacija	124	46.252.800	47.825.127
5. Ostali troškovi	125	45.502.316	42.851.347
6. Vrijednosno usklađivanje (127+128)	126	998.843	775.080
a) dugotrajne imovine (osim financijske imovine)	127	0	0
b) kratkotrajne imovine (osim financijske imovine)	128	998.843	775.080
7. Rezerviranja	129	0	0
8. Ostali poslovni rashodi	130	3.343.774	6.426.420
III. FINANIJSKI PRIHODI (132 do 136)	131	5.428.655	5.946.190
1. Kamate, tečajne razlike, dividende i slični prihodi iz odnosa s	132	0	0
2. Kamate, tečajne razlike, dividende, slični prihodi iz odnosa s	133	3.725.406	5.509.908
3. Dio prihoda od pridruženih poduzetnika i sudjelujućih interesa	134	0	0
4. Nerealizirani dobiti (prihodi) od financijske imovine	135	0	0
5. Ostali financijski prihodi	136	1.703.249	436.282
IV. FINANIJSKI RASHODI (138 do 141)	137	13.536.537	14.739.545
1. Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi s povezanim poduzetnicima	138	0	0
2. Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi iz odnosa s nepovezanim	139	13.513.422	14.737.586
3. Nerealizirani gubici (rashodi) od financijske imovine	140	0	0
4. Ostali financijski rashodi	141	23.115	1.959
V. UDIO U DOBITI OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	142	0	0
VI. UDIO U GUBITKU OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	143	0	0
VII. IZVANREDNI - OSTALI PRIHODI	144	0	0
VIII. IZVANREDNI - OSTALI RASHODI	145	0	0
IX. UKUPNI PRIHODI (111+131+142 + 144)	146	1.029.089.879	1.024.859.128
X. UKUPNI RASHODI (114+137+143 + 145)	147	1.009.825.582	992.151.795
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (146-147)	148	19.264.297	32.707.333
1. Dobit prije oporezivanja (146-147)	149	19.264.297	32.707.333
2. Gubitak prije oporezivanja (147-146)	150	0	0
XII. POREZ NA DOBIT	151	4.442.473	7.063.570
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (148-151)	152	14.821.824	25.643.763
1. Dobit razdoblja (149-151)	153	14.821.824	25.643.763
2. Gubitak razdoblja (151-148)	154	0	0
DODATAK RDG-u (popunjava poduzetnik koji sastavlja konsolidirani godišnji financijski izvještaj)			
XIV. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA			
1. Pripisana imateljima kapitala matice	155	13.951.752	24.564.890
2. Pripisana manjinskom interesu	156	870.072	1.078.873

Prilog 6: Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti za Kraš d.d. za 2016. godinu

IZVJEŠTAJ O OSTALOJ SVEOBUHVAATNOJ DOBITI (popunjava poduzetnik obveznik primjene MSFI-a)			
I. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (= 152)	157	14.821.824	25.643.763
II. OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT/GUBITAK PRIJE POREZA (159 do 165)	158	-1.895.975	-3.325.959
1. Tečajne razlike iz preračuna inozemnog poslovanja	159	-1.911.297	-3.064.793
2. Promjene revalorizacijskih rezervi dugotrajne materijalne i	160	0	0
3. Dobit ili gubitak s osnove ponovnog vrednovanja financijske	161	15.322	-261.166
4. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite novčanog toka	162	0	0
5. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite neto ulaganja u inozemstvu	163	0	0
6. Udio u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti/gubitku pridruženih poduzetnika	164	0	0
7. Aktuarski dobici/gubici po planovima definiranih primanja	165	0	0
III. POREZ NA OSTALU SVEOBUHVAATNU DOBIT RAZDOBLJA	166	0	10.170
IV. NETO OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK	167	-1.895.975	-3.336.129
V. SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (157+167)	168	12.925.849	22.307.634
DODATAK Izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (popunjava poduzetnik koji sastavlja konsolidirani godišnji financijski izvještaj)			
VI. SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA			
1. Pripisana imateljima kapitala matice	169	12.055.777	21.228.761
2. Pripisana manjinskom interesu	170	870.072	1.078.873

Prilog 7: Bilanca za Kraš d.d. na dan 31.12.2017.

BILANCA
stanje na dan 31.12.2017.

Obveznik: KRAS d.d. Zagreb			
Naziv pozicije	AOP oznaka	Prethodna godina (neto)	Tekuća godina (neto)
1	2	3	4
A) POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	001	0	0
B) DUGOTRAJNA IMOVINA (003+010+020+029+033)	002	667.781.931	649.421.983
I. NEMATERIJALNA IMOVINA (004 do 009)	003	522.460	1.188.124
1. Izdaci za razvoj	004	0	0
2. Koncesije, patenti, licencije, robne i uslužne marke, softver i ostala prava	005	479.121	574.336
3. Goodwill	006	0	0
4. Predujmovi za nabavu nematerijalne imovine	007	0	0
5. Nematerijalna imovina u pripremi	008	0	584.080
6. Ostala nematerijalna imovina	009	43.339	29.708
II. MATERIJALNA IMOVINA (011 do 019)	010	576.658.333	544.718.381
1. Zemljište	011	105.427.349	105.476.655
2. Građevinski objekti	012	237.494.997	224.556.401
3. Postrojenja i oprema	013	149.541.421	132.233.635
4. Alati, pogonski inventar i transportna imovina	014	17.686.479	17.269.951
5. Biološka imovina	015	3.609.295	3.076.508
6. Predujmovi za materijalnu imovinu	016	239.179	94.059
7. Materijalna imovina u pripremi	017	39.968.880	39.969.377
8. Ostala materijalna imovina	018	1.393.962	1.081.904
9. Ulaganje u nekretnine	019	21.296.771	20.959.891
III. DUGOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA (021 do 028)	020	87.975.525	100.925.819
1. Udjeli (dionice) kod povezanih poduzetnika	021	0	0
2. Dani zajmovi povezanim poduzetnicima	022	0	0
3. Sudjelujući interesi (udjeli)	023	0	0
4. Zajmovi dani poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi	024	0	0
5. Ulaganja u vrijednosne papire	025	289.112	289.112
6. Dani zajmovi, depoziti i slično	026	71.600.220	83.584.316
7. Ostala dugotrajna financijska imovina	027	16.086.193	17.052.391
8. Ulaganja koja se obračunavaju metodom udjela	028	0	0
IV. POTRAŽIVANJA (030 do 032)	029	0	0
1. Potraživanja od povezanih poduzetnika	030	0	0
2. Potraživanja po osnovi prodaje na kredit	031	0	0
3. Ostala potraživanja	032	0	0
V. ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	033	2.625.613	2.589.659
C) KRATKOTRAJNA IMOVINA (035+043+050+058)	034	537.013.475	559.103.429
I. ZALIHE (036 do 042)	035	151.558.643	160.507.949
1. Sirovine i materijal	036	68.585.881	69.649.554
2. Proizvodnja u tijeku	037	1.039.463	907.614
3. Gotovi proizvodi	038	33.262.034	42.047.509
4. Trgovačka roba	039	46.870.492	46.921.493
5. Predujmovi za zalihe	040	1.140.864	260.557
6. Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	041	277.209	0
7. Biološka imovina	042	382.700	721.222
II. POTRAŽIVANJA (044 do 049)	043	310.415.544	298.531.330
1. Potraživanja od povezanih poduzetnika	044	0	0
2. Potraživanja od kupaca	045	291.897.587	250.618.367
3. Potraživanja od sudjelujućih poduzetnika	046	0	0
4. Potraživanja od zaposlenika i članova poduzetnika	047	1.784.889	1.214.163
5. Potraživanja od države i drugih institucija	048	3.897.296	4.010.018
6. Ostala potraživanja	049	12.835.772	42.688.782
III. KRATKOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA (051 do 057)	050	20.420.070	15.385.679
1. Udjeli (dionice) kod povezanih poduzetnika	051	0	0
2. Dani zajmovi povezanim poduzetnicima	052	0	0
3. Sudjelujući interesi (udjeli)	053	0	0
4. Zajmovi dani poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi	054	0	0
5. Ulaganja u vrijednosne papire	055	4.147.000	1.080.000
6. Dani zajmovi, depoziti i slično	056	16.180.408	14.209.408
7. Ostala financijska imovina	057	92.662	96.271
IV. NOVAC U BANC I BLAGAJNI	058	54.619.218	84.678.471
D) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	059	5.562.004	2.246.629
E) UKUPNO AKTIVA (001+002+034+059)	060	1.210.357.410	1.210.772.041
F) IZVANBILANČNI ZAPISI	061	24.231.259	20.729.045

PASIVA			
A) KAPITAL I REZERVE (063+064+065+071+072+075+078)	062	634.695.662	665.811.631
I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL	063	549.448.400	549.448.400
II. KAPITALNE REZERVE	064	-13.912.987	-15.041.057
III. REZERVE IZ DOBITI (066+067-068+069+070)	065	11.852.555	29.727.556
1. Zakonske rezerve	066	28.763.199	29.727.556
2. Rezerve za vlastite dionice	067	33.915.725	37.418.632
3. Vlastite dionice i udjeli (odbitna stavka)	068	50.826.369	37.418.632
4. Statutarne rezerve	069	0	0
5. Ostale rezerve	070	0	0
IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE	071	-4.485.924	-5.896.213
V. ZADRŽANA DOBIT ILI PRENESENI GUBITAK (073-074)	072	44.938.042	54.834.996
1. Zadržana dobit	073	44.938.042	54.834.996
2. Preneseni gubitak	074	0	0
VI. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE (076-077)	075	24.564.890	29.308.400
1. Dobit poslovne godine	076	24.564.890	29.308.400
2. Gubitak poslovne godine	077	0	0
VII. MANJINSKI INTERES	078	22.290.686	23.429.549
B) REZERVIRANJA (080 do 082)	079	0	0
1. Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze	080	0	0
2. Rezerviranja za porezne obveze	081	0	0
3. Druga rezerviranja	082	0	0
C) DUGOROČNE OBVEZE (084 do 092)	083	186.369.353	173.372.237
1. Obveze prema povezanim poduzetnicima	084	0	0
2. Obveze za zajmove, depozite i slično	085	0	0
3. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	086	177.962.057	164.926.812
4. Obveze za predujmove	087	511.930	386.509
5. Obveze prema dobavljačima	088	0	0
6. Obveze po vrijednosnim papirima	089	0	0
7. Obveze prema poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi	090	0	0
8. Ostale dugoročne obveze	091	1.349.570	1.105.120
9. Odgođena porezna obveza	092	6.545.796	6.953.796
D) KRATKOROČNE OBVEZE (094 do 105)	093	378.146.890	363.009.098
1. Obveze prema povezanim poduzetnicima	094	0	0
2. Obveze za zajmove, depozite i slično	095	5.003.000	1.467.500
3. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	096	215.692.236	203.097.646
4. Obveze za predujmove	097	403.293	37.240
5. Obveze prema dobavljačima	098	114.851.508	119.170.671
6. Obveze po vrijednosnim papirima	099	0	0
7. Obveze prema poduzetnicima u kojima postoje sudjelujući interesi	100	0	0
8. Obveze prema zaposlenicima	101	11.757.160	12.469.814
9. Obveze za poreze, doprinose i slična davanja	102	20.567.319	17.658.863
10. Obveze s osnove udjela u rezultatu	103	663.612	530.097
11. Obveze po osnovi dugotrajne imovine namijenjene prodaji	104	0	0
12. Ostale kratkoročne obveze	105	9.208.762	8.577.267
E) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEGA RAZDOBLJA	106	11.145.505	8.579.075
F) UKUPNO – PASIVA (062+079+083+093+106)	107	1.210.357.410	1.210.772.041
G) IZVANBILANČNI ZAPISI	108	24.231.259	20.729.045
DODATAK BILANCI (popunjava poduzetnik koji sastavlja konsolidirani godišnji financijski izvještaj)			
A) KAPITAL I REZERVE			
1. Pripisano imateljima kapitala matice	109	612.404.976	642.382.082
2. Pripisano manjinskom interesu	110	22.290.686	23.429.549

Prilog 8: Račun dobiti i gubitka za Kraš d.d. u razdoblju od 01.01.2017. do 31.12.2017.

RAČUN DOBITI I GUBITKA
u razdoblju 01.01.2017. do 31.12.2017.

Obveznik: KRAŠ d.d. Zagreb			
Naziv pozicije	AOP oznaka	Prethodna godina	Tekuća godina
1	2	3	4
I. POSLOVNI PRIHODI (112+113)	111	1.018.912.938	1.032.695.251
1. Prihodi od prodaje	112	1.008.737.096	1.023.704.542
2. Ostali poslovni prihodi	113	10.175.842	8.990.709
II. POSLOVNI RASHODI (115+116+120+124+125+126+129+130)	114	977.412.250	979.467.596
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda	115	-3.582.816	-9.004.239
2. Materijalni troškovi (117 do 119)	116	623.742.532	613.980.664
a) Troškovi sirovina i materijala	117	453.099.137	452.513.440
b) Troškovi prodane robe	118	42.409.687	40.449.217
c) Ostali vanjski troškovi	119	128.233.708	121.018.007
3. Troškovi osoblja (121 do 123)	120	259.374.560	271.035.085
a) Neto plaće i nadnice	121	156.165.473	165.406.120
b) Troškovi poreza i doprinosa iz plaća	122	68.740.467	70.030.041
c) Doprinosi na plaće	123	34.468.620	35.598.924
4. Amortizacija	124	47.825.127	49.426.939
5. Ostali troškovi	125	42.851.347	42.427.015
6. Vrijednosno usklađivanje (127+128)	126	775.080	1.247.381
a) dugotrajne imovine (osim financijske imovine)	127	0	0
b) kratkotrajne imovine (osim financijske imovine)	128	775.080	1.247.381
7. Rezerviranja	129	0	0
8. Ostali poslovni rashodi	130	6.426.420	10.354.751
III. FINANCIJSKI PRIHODI (132 do 136)	131	5.946.190	2.847.513
1. Kamate, tečajne razlike, dividende i slični prihodi iz odnosa s	132	0	0
2. Kamate, tečajne razlike, dividende, slični prihodi iz odnosa s	133	5.509.908	2.267.055
3. Dio prihoda od pridruženih poduzetnika i sudjelujućih interesa	134	0	0
4. Nerealizirani dobiti (prihodi) od financijske imovine	135	0	0
5. Ostali financijski prihodi	136	436.282	580.458
IV. FINANCIJSKI RASHODI (138 do 141)	137	14.739.545	16.999.284
1. Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi s povezanim poduzetnicima	138	0	0
2. Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi iz odnosa s nepovezanim	139	14.737.586	16.988.434
3. Nerealizirani gubici (rashodi) od financijske imovine	140	0	0
4. Ostali financijski rashodi	141	1.959	10.850
V. UDIO U DOBITI OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	142	0	0
VI. UDIO U GUBITKU OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	143	0	0
VII. IZVANREDNI - OSTALI PRIHODI	144	0	0
VIII. IZVANREDNI - OSTALI RASHODI	145	0	0
IX. UKUPNI PRIHODI (111+131+142 + 144)	146	1.024.859.128	1.035.542.764
X. UKUPNI RASHODI (114+137+143 + 145)	147	992.151.795	996.466.880
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA (146-147)	148	32.707.333	39.075.884
1. Dobit prije oporezivanja (146-147)	149	32.707.333	39.075.884
2. Gubitak prije oporezivanja (147-146)	150	0	0
XII. POREZ NA DOBIT	151	7.063.570	8.628.621
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (148-151)	152	25.643.763	30.447.263
1. Dobit razdoblja (149-151)	153	25.643.763	30.447.263
2. Gubitak razdoblja (151-148)	154	0	0
DODATAK RDG-u (popunjava poduzetnik koji sastavlja konsolidirani godišnji financijski izvještaj)			
XIV. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA			
1. Pripisana imateljima kapitala matice	155	24.564.890	29.308.400
2. Pripisana manjinskom interesu	156	1.078.873	1.138.863

Prilog 9: Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti za 2017. godinu

IZVJEŠTAJ O OSTALOJ SVEOBUHVAATNOJ DOBITI (popunjava poduzetnik obveznik primjene MSFI-a)			
I. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (= 152)	157	25.643.763	30.447.263
II. OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT/GUBITAK PRIJE POREZA (159 do 165)	158	-3.325.959	-1.370.002
1. Tečajne razlike iz preračuna inozemnog poslovanja	159	-3.064.793	-1.573.988
2. Promjene revalorizacijskih rezervi dugotrajne materijalne i	160	0	0
3. Dobit ili gubitak s osnove ponovnog vrednovanja financijske	161	-261.166	203.986
4. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite novčanog toka	162	0	0
5. Dobit ili gubitak s osnove učinkovite zaštite neto ulaganja u inozemstvu	163	0	0
6. Udio u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti/gubitku pridruženih poduzetnika	164	0	0
7. Aktuarski dobici/gubici po planovima definiranih primanja	165	0	0
III. POREZ NA OSTALU SVEOBUHVAATNU DOBIT RAZDOBLJA	166	10.170	40.288
IV. NETO OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK	167	-3.336.129	-1.410.290
V. SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA (157+167)	168	22.307.634	29.036.973
DODATAK Izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti (popunjava poduzetnik koji sastavlja konsolidirani godišnji financijski izvještaj)			
VI. SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA			
1. Pripisana imateljima kapitala matice	169	21.228.761	27.898.111
2. Pripisana manjinskom interesu	170	1.078.873	1.138.863

SAŽETAK

Analiza financijskih izvještaja provodi se u svrhu ocjene financijske situacije i uspješnosti poslovnog subjekta za određeno obračunsko razdoblje. U procesu poslovnog odlučivanja neophodne su informacije jer je kvalitetna informacijska podloga osnova za donošenje kvalitetnih poslovnih odluka.

Kraš d.d. postalo je prepoznatljivo po nizu kvalitetnih brendova, ali i po uspješnoj suradnji s poslovnim partnerima, dobavljačima, distributerima ali i po dobroj suradnji sa zajednicom u kojoj posluje. Cjelokupni uspjeh tvrtke počiva na dobroj poslovnoj strategiji koja kombinira razvoj jakih brendova s kontinuiranim ulaganjem u kvalitetu proizvodnje i praćenje gospodarskih trendova.

U ovom radu analizira se poslovanje poduzeća Kraš d.d. na temelju podataka dostupnih putem financijskih izvještaja s naglaskom na pokazatelje poslovanja poduzeća.

Ključne riječi: analiza financijskih izvještaja, financijski pokazatelji, Kraš d.d.

SUMMARY

Financial reports analysis is basically done to evaluate the financial situation and to be aware of how successful certain business subject really is during a specific accounting period. In the process of business decision making it is necessary to gather good quality information because the good quality information represents the base of the right business decision in the right moment.

Kraš d.d. has become the name recognized by the series of outstanding brands and by the successful cooperation with not only the variety of business partners, suppliers and distributors but also with the local community. Overall success of the company is based on good business strategy which combines the development of powerful brands with the continuous investments in production quality as well as in following economic trends.

In this work, the management of Kraš d.d. company is analyzed through data available in financial reports with the emphasis on company management indicators.

Key words: financial reports analysis, financial indicators, Kraš d.d.